

“ ดินใจ ดินที่กายเรานี่ ทำไมเราไม่ปลูกดอกบัวขึ้นมาในหัวใจล่ะ
ชาตินี้จะปล่อยให้มันตายไปโดยเปล่าประโยชน์หรือ
พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้นนะ แล้วเราว่าเราเป็นชาวพุทธ เชื่อพระพุทธเจ้า
มันเชื่อที่ปาก แต่ใจมันค้านนะ พระพุทธเจ้าสอนมันมองไม่เห็นเลย ”

ปลูกดอกบัวที่ใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถ้าภาวนาดี ใจจะสงบ ส่วนใหญ่ที่เราภาวนากันแล้วมันไม่สงบนี้ต้องวางมันก่อน
เวลาสงบมันเป็นผล มันได้น้อยแต่ลงแรงไปแล้วไม่ได้ผลมันมีมาก เพราะเรามองข้ามไป
หมดรู้ไหม เรามองข้ามไปหมดเลย ชุบมือเปิบ เคี้ยวนี้อะไรก็เจริญ หัวใจเราก็อะไรก็เจริญ
ด้วย เจริญเอาของง่ายๆนะ ถ้าของง่ายของสะดวกสบาย ทางโลกนั้นจะเป็นประโยชน์
มากเลย เป็นประโยชน์จริงๆนะ อยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์สอนว่า “สิ่งใดที่เป็น
ประโยชน์ทางโลก มันจะให้ผลกับทางปฏิบัติเป็นทางลบ”

อย่างเช่น ข่าวนานี้ ทางโลกจะเป็นประโยชน์มากเลย แต่พอมานั่งในทาง
ปฏิบัติมันจะเป็นโทษเลยละ ถึงจะเป็นข่าวที่จริงก็ทำให้หัวใจนี้ฟุ้งซ่าน มันรู้เข้าไปแล้ว
มันฟุ้งซ่าน อย่างเช่น เรื่องที่เกิดนอกประเทศ กว่าจะมาถึงประเทศไทยเรื่องนี้มันก็สงบ
ไปแล้วใช่ไหม เราจะแก้ไขอะไรไม่ได้เลย แต่พอเรารู้ขึ้นมา หัวใจเราจะพองโตไปกับเขา
นั่นล่ะพอมานั่งในทางปฏิบัติมันจะติดขัดเลย แต่ถ้าเป็นทางโลกเขาก็ว่าเป็น
ประโยชน์

ฉะนั้นของที่เป็นประโยชน์กับโลกนั้น บางอย่างมันก็เป็นโทษกับการปฏิบัติ แต่พอปฏิบัติขึ้นมามันก็จะเอาแต่สะดวกสบายใจ เรามองข้ามหมดเลย ความสะดวกสบายนี้คือความเคยใจ ใจมันชอบสะดวกชอบสบาย กิเลสมันหัวเราะเยาะเลย นี่มันหลอกคนง่ายนิดเดียว มันจะบอกอย่างนั้นมันเป็นการลำบากเปล่าไง *อรรถกถาตามนุโยค* คิดได้แต่อย่างนั้น จะทำสิ่งใดก็บอกว่า *เป็นความลำบาก*

แต่ใจนี้สำคัญ หลวงปู่ฝั้นท่านพูดไว้ว่า “ต้นซุงไม่เคยเข้าตาใครนะ มีแต่พงและฝุ่นที่เข้าตาคน” ความผิเล็กน้อย เราเห็นว่าเล็กน้อย แต่ความจริงแล้วมันไม่ใช่ของเล็กน้อย คนจะเสียก็เพราะเหตุนี้แหละ เชื้อมันจะแตกก็เพราะตามค เราเห็นเป็นของเล็กน้อยทุกอย่างเป็นของเล็กน้อยหมดเลย ก็เลยกลายเป็นความเคยตัว แล้วพอจะมานั่งสมาธิ เห็นไหม หัวใจมันก็ออกตรงนั้นล่ะ แล้วก็บอกว่าปฏิบัติไม่ได้ผลไง

มันจะได้ผลหรือไม่ได้ผล มันต้องเริ่มตั้งแต่ที่ คิด สมาธิ ปัญญา อย่างพวกโยมนี่ก็ทาน ศีล ภavana ทาน เห็นไหม ก่อนจะให้ทาน ได้นะ โถ.. พระพุทธเจ้าสอนเรื่องทานก่อนนะ เริ่มต้นจากการให้ทาน การให้ทานนี้มันต้องต่อสู้กับความไม่อยากจะให้ ความตระหนี่ถี่เหนียวในใจก่อน ก็เราได้มาด้วยความลำบาก แล้วใครอยากจะให้คนอื่นง่ายๆ ใจให้ไหม ยกเว้นแต่เห็นผล

พูดถึงเราชาวพุทธ มีอยู่ส่วนหนึ่งที่นับถือตามประเพณี อีกส่วนหนึ่งนับถือตามพ่อแม่ คือนับถือตามกันมา เขาบอกว่าถ้าเป็นชาวพุทธก็ต้องทำบุญตักบาตร แต่ผู้ที่เขาไม่หัวใจที่เป็นธรรมจะรู้จักว่าเป็นประโยชน์ แล้วแสวงหานั้น มันคือหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ สิ่งที่เราได้มานี้เป็นของบริสุทธิ์ เราทำบุญด้วยสุจริต สัมมาอาชีพะ ใจให้ไหม ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมา กว่าจะได้เงินได้ทองมา แล้วไปซื้อของมาทำบุญทำทาน ทำเพื่ออะไร

หัวใจนี้ ก่อนจะทำหัวใจก็ต้องคัดค้านในผู้ที่ทำใหม่ๆ แต่ผู้ที่ทำจนเป็นปกติแล้วจะไม่คัดค้าน จะแสวงหาสิ่งที่ดีที่เป็นประโยชน์ของเราไปทำบุญทำทาน ทำที่ไหนล่ะ คนที่เป็นเขาก็จะแสวงหา เขาไม่ทำทั่วไปนะ *เนื่อนาบุญ* ใจ ถ้าเนื่อนาดี ดินดี ดินดำ น้ำดี หว่านข้าว ข้าวก็ออกรวงสวย นาดอนกับนาลุ่ม

แต่เวลาคนมันตกทุกข์ได้ยาก แล้วมีความจำเป็น พระพุทธเจ้าถึงได้สอนเรื่องสังฆทาน ถ้าเราจะบอกว่าจำเป็นต้องทำเฉพาะกับครูอาจารย์ ทำกับพระที่ดี แล้วถ้าเราไม่เจอพระที่ดีจะทำอย่างไร มันทำให้ทำลายโอกาสใช้ใหม่ แต่โอกาสอย่างนั้นเราก็กว้างไปเถอะ เพราะตอนนี้เรารู้จักแล้ว

คนล้มตากับคนปิดตา เห็นใหม่ คนปิดตาอย่างหนึ่ง คนตาฝ้าตาฟางอย่างหนึ่ง แต่เราตาใสเรารู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก สิ่งใดผิดสิ่งใดถูกเราก็เลือกจริงใหม่ “คนมีปัญญาจะไม่ใช้คนโง่” เมื่อก่อนเคยโง่ก็ยอมรับว่าโง่ แต่เดี๋ยวนี้ไม่โง่เหมือนเก่าแล้ว

ถ้ามีปัญญาก็ต้องแสวงหาดี อาหารการกินเราจะต้องคัดเลือกกว่าอันนี้อร่อย อันนี้ไม่อร่อย อันนี้ให้โทษแก่ร่างกาย อันนี้ให้ประโยชน์แก่ร่างกาย อันนั้นร่างกาย ส่วนอันนี้หัวใจ หัวใจก็ต้องกินสิ่งที่ดีใช้ใหม่ อาหารที่ดี สิ่งที่ดี น้ำที่ดี ก็อยากแสวงหาทำบุญกับครูบาอาจารย์ที่ดีว่าอย่างนั้นเถอะ นั่นพูดถึงทานนะ

พอมิทาน ใจมันก็ผิดจากปกติไป จากใจกระด้าง ใจมันก็อ่อนไหว ใจอ่อนกับจิตใจที่แข็งกระด้าง ถ้าจิตใจแข็ง จิตใจกระด้าง มันก็แสดงกิริยากระด้าง แล้วพอมันกระด้างนี้ สิ่งทีกระด้างก็เข้ากับกระด้าง หัวใจแข็งอย่างนั้นมันก็เข้ากับเรื่องอารมณ์รุนแรงใช้ใหม่ อย่างเรื่องการทำความผิด เราว่ากระด้างๆ มันก็จะรุนแรงไปหมด มันมีนะที่เขาว่าเลือดเย็นไง ความเลือดเย็น เห็นใหม่ ฆ่ากันได้นี้มๆ นั่นละ กระด้างหมายถึงจิตใจที่ทำความชั่ว ส่วนกระด้างแบบวัตถุนั้นมันอีกเรื่องหนึ่ง ที่เขาเรียกว่าผิวกระด้าง

มันก็ต้องเริ่มจากตรงนั้นมา มิทาน มีศีล มีศีลเพื่อให้ปกติใจ ไม่ให้ออกไปฟุ้งซ่านมากนัก ถ้าเราปล่อยปกติเลยมันจะแผ่ไปหมด หัวใจเราดี แต่ถ้ามีศีล มันจะบอกว่าสิ่งนี้ผิด สิ่งนี้ถูก มันก็ค้ำขึ้นมาอีกชั้นหนึ่งจากทาน พวกนี้จะเป็นประโยชน์ เราเป็นคนที่เป็นประโยชน์แล้ว ไม่ได้เป็นผลลบกับโลกไปตลอด เกิดมาแล้วรกโลก เกิดมาเป็นประโยชน์ต่อโลกเห็นใหม่ เป็นประโยชน์ต่อโลก ทำคุณประโยชน์กับโลก โลกนอกกับโลกใน แล้วเป็นประโยชน์กับตัวเองได้หรือยัง ตัวเองนี้เป็นประโยชน์ได้หรือยัง

ต้องเป็นประโยชน์กับตัวเองก่อน พระพุทธเจ้าถึงได้สอนไว้ เป็นประโยชน์แก่เราด้วย เป็นประโยชน์แก่โลกด้วย ปัจจุบันนี้ ทำความดีให้ผลเป็นสุข ถ้าตายไปเห็นใหม่

คำว่า “ตายไป” ปัจจุบันนี้เป็นสุขตายไปโลกหน้าก็เป็นสุข ปัจจุบันนี้ให้ผลเป็นทุกข์ แล้วตายไปมันจะไปไหน มันจะไม่ให้ผลเป็นทุกข์หรือ ก็ให้ผลเป็นทุกข์

มันต้อง “สุคติ” ปัจจุบันนี้สุคติ อยากจะมีความสุขต่อไปข้างหน้า ตายแล้วให้ไปสวรรค์ ไปอินทร์ ไปพรหม สุคติในอนาคตก็ต้องปัจจุบันนี้แหละไป ปัจจุบันนี้สุคติ ปัจจุบันนี้เป็นสุข ทำสุขให้เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ เพราะหัวใจมันรวดเร็ว เวลาไปมันไปเร็วมาก เหมือนจรวดยิงออกจากฐาน มันพร้อมหมด ร่างกายนี้เป็นฐาน หัวใจนี้มันยังออกไป เวลาตายมันสลัดกายทิ้งไว้เฉยๆนี้แหละ แต่หัวใจนั้นมันยังออกไป แล่นจรวดออกไป ออกจากฐานนี้ไป

ฉะนั้นต้องทำให้ดี มีศีล มีศีลแล้วถึงมาภาวนา กว่าภาวนาได้นะ เราควรเริ่มต้นจากให้ทานจากถือศีล การถือศีลดูอย่างในสมัยปัจจุบันนี้ จะรับกันแค่ศีล ๔ ศีล ๕ ไม่ยอมรับนะ เรานี้ให้รับหมด ศีล ๕ หรือจะศีล ๘ ด้วย มีศีลแล้วก็มีภาวนา คนเรามันจะเข้ามากันอย่างนั้น เข้ามาโดยเริ่มจากหยาบมาหาละเอียด ถ้าไม่เข้ามาเลยจะเอาอะไรเข้ามา

การจะภาวนานี้ นึกว่ามันภาวนาได้ง่ายๆ หรือ ที่เราว่าเราจะภาวนานี้ ดูวัดทั่วไปสิ ดูประชาชนทั่วไป มีใครบ้างที่เข้ามาทนลำบาก จะไปจำศีลก็ไปอยู่กันแบบสักแต่ว่ามันล่ะ แต่ว่าเรามภาวนานี้ เวลาภาวนาถ้าเราไม่ได้ผล เราจะเสียใจ เราจะน้อยใจว่าเราไม่มีวิสาขนา เกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก เราเห็นมนุษย์มันมาก เราก็คิดว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้มันจะยากตรงไหน ดูสิ มันมีทั่วโลกอยู่ แต่ไม่ได้เห็นที่ว่าเป็นสัตว์ สัตว์เดรัจฉาน นือบายภูมิ สัตว์เดรัจฉาน นรก เปรต เราไม่เคยเป็นหรือ เคยเป็นมาหมดนะ

แม้แต่พระพุทธเจ้า ก่อนที่พระพุทธเจ้าองค์ที่แล้วจะมาพยากรณ์ ก็ผ่านมาหมด ต้องผ่านมาต้องเห็นมา ของสิ่งนี้มันมีอยู่ ผ่านมาเห็นมา มันเป็นสัญญาจำมาจากใจ เวลาย้อนกลับมันจะให้เห็นหมด เวลามามาเกิดเป็นสัตว์อย่างนั้นมันจึงได้ทุกข์ ทุกข์กว่าเรา นี้ถึงว่าเกิดเป็นมนุษย์ไง เอากพของมนุษย์ไปเปรียบเทียบ เรามีสมบัติ มีต้นทุน แล้วมาภาวนานะ ภาวนาเพราะอะไร เพราะสมบัติของใจใจ แล้วเวลาทำทานเห็นใหม่ ทำทานมันเป็นอริยทรัพย์ เวลาให้ออกไปแล้วนี้มันฝังลงที่ใจเป็นทิพย์ อันนั้นมันก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง

ฟังสิ คำว่า “วัตถุนั้นหนึ่ง” อารมณ์เป็นวัตถุนั้นจริงๆ นะ เราสละวัตถุภายนอกวัตถุลึงของไปเท่าไรก็แล้วแต่มันจะหมายลงที่ใจ หมายลงที่ใจเท่านั้น หรือใหญ่กว่านั้น อันนั้นมันเป็นวัตถุ เป็นทิพยสมบัติของใจ แต่การภาวนานี้มันมาแก้กิเลส

เพราะฉะนั้นถึงว่า การภาวนาที่ว่าแสนยากนั้นเพราะว่า ถ้าไม่มีศาสนาแล้วเราจะภาวนากันอย่างไร จะมีศาสนาก็ต้องมีพระพุทธเจ้าก่อนใช่ไหม มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมแล้ววางธรรมนี้ไว้สั่งสอนพวกเรา วางธรรมไว้ วางธรรมะนี้ อริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคมีองค์ ๘ เห็นไหม วางมรรคไว้นะ วางมรรคา วางทางไว้แล้ว เราได้มาประสบได้มาพบ นั่นมันเป็นโอกาสใหม่

ที่เรามาทำบุญทำทานกันหลายๆ นั่นมันอีกอย่างหนึ่ง แต่อันนี้มันละเอียดเข้าไป จากวัตถุนั้นเมื่อก็ที่ว่า เป็นบุญเป็นกุศลที่เขาทำกันนั้นมันก็เข้าไปอยู่ในใจ เข้าไปอยู่ในใจ ก็ไปอยู่เป็นสมบัติ แต่ถ้าภาวนานี้มันจะไปละกิเลส ไปละไอ้ตัวนำ ไอ้ตัวขับเคลื่อน กิเลสนี้มันเป็นอย่างเหนียว มันอยู่ที่ใจ คนตายไปถ้ามีบุญกุศลมันก็ไปเกิดบนสวรรค์ ไปเกิดบนพรหมโน้น สุดท้ายแล้วก็ไปเป็นทุกข์อยู่บนนั้น มันมีความสุข แต่จะมีความสุขขนาดไหนมันก็มีความสุขใจไปตลอด

พระพุทธเจ้าถึงสอนเรื่องปัจจุบันธรรมนี้ไง การกำหนดจิตให้เป็นสมาธิ มันมีความสุขอย่างยิ่งนะสมาธิธรรม จิตมันสงบ วัตถุอย่างที่ว่าเมื่อก็นี้ไม่มีเลย ที่ว่าบุญที่เป็นวัตถุนั้นหนึ่ง มันเป็นอารมณ์อันหนึ่งฝังลงที่ใจ อารมณ์ไม่ดีอันหนึ่งก็ฝังลงที่ใจ เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้น แต่ไอ้ตัวที่จะเกิดขึ้น ได้นี้มันเกิดขึ้นจากตัวอวิชชา แต่ตัวนั้นมันเป็นตัวใจเลย มันฝังแน่นกว่าตัวอารมณ์

อวิชชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญูณัง เห็นไหม อวิชชา ปัจจยาการถึงจะมีสังขารตัวความคิด อวิชชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญูณัง ถึงจะมีความรู้สึก วิญญูณ มีความรู้สึกจากตัวความคิดนั้นอีกทีหนึ่ง อันนี้มันให้ผลตลอดเวลาเลย เหมือนไฟนะ ความร้อนของไฟ อวิชชาออกมาก็คิด มันเป็นความร้อนออกมาเลย เป็นพลังงาน แล้วตัววิญญูณรับรู้มันเป็นอีกตัวหนึ่ง เป็นอารมณ์ต่างหาก แล้วอย่างที่ว่า ทำบุญกุศลเข้ามา เป็นวัตถุนั้นมา ก็เป็นอันนี้ เป็นอารมณ์อันนี้เข้าไปในใจ ที่เป็นอารมณ์เข้ามา มันจรมาใช่ไหม

แต่ถ้ามันสงบลงนี่มันหมดอันนี้ ความสงบนะ มันเห็นตัวตนจริงใจ ที่ว่าจิตเดิมแท้ประภัสสร แต่หมองไปด้วยอุปกิเลส อุปกิเลสมันจรมมา อุปกิเลสก็คืออารมณ์ สิ่งแวดล้อมของใจใจ มันจรมมาทำให้ใจนี้เศร้าหมอง ทำให้ใจนี้เป็นทุกข์ มันเศร้าหมองแต่เราจะทำให้มันใสใจ การภาวนาทำจิตใจให้ใสจิตใจสะอาด สะอาดออกจากทั้งหมดรวมทั้งบุญกุศลด้วย จากบาปจากบุญ ติดบาปก็เป็นอารมณ์อันหนึ่ง ติดบุญก็เป็นอารมณ์อันหนึ่ง ติดโกรธใจ ความโกรธทำให้จิตใจหนักหน่วง

ความอยากภาวนานี้ก็คิดในบุญ อยากจะภาวนา อยากจะทำความดี แต่ทำแล้วมันไม่ได้ เพราะว่าเป็นความอยาก อยากอันนี้เป็นสมุทัย ครูบาอาจารย์จะสอนว่าไม่ให้อยากในผล แต่ให้อยากในเหตุ อยากประพฤติปฏิบัติอยากภาวนา แต่อย่าคาดหวังผลนะ ถ้าคาดหวังเป็นกรรมคั่นเดา ผู้ใดคั่นเดากรรมก็เป็นกรรมคั่นเดา เป็นความคิดจินตนาการ

ไม่ใช่! มันจะไม่ใช่อะไรที่เราคิดเด็ดขาดเลย ต้องให้มันเป็นไปตามธรรมชาติของมัน ตั้งสติไว้ ทำสติไว้ ทำความรู้สึกไว้กับตัวเองตลอดเวลา ถ้ามีความรู้สึกกับตัวเองนี้ มันก็เป็นการต่อเนื่องสืบต่อ การสืบต่อกันมันก็เป็นความเพียร มีสติใช้ใหม่ มีการสืบต่อ มีสติอยู่ พุทฺธิก็อยู่ การตั้งสติมันมันก็อยู่ จิตมันก็อยู่ เพลอมันก็ส่งออก เพลอมันก็แว็บออก ความแว็บออกนั้นมันเป็นช่องว่างระหว่างสติที่มันสืบต่อไง เพลอมากเท่าไร การงานก็บกพร่องมากเท่านั้น ถ้าสติมันตามช้าตามช้าไว้งานนั้นก็ไม่มีบกพร่อง จากบกพร่องมหาศาลเลย จากเด็กที่ทำงานหยาบๆ หล่นๆ เราก็เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ถ้าเราสืบต่อ เราพยายามฝึกฝนนะ คำว่าฝึกฝนนี้ ฝึกฝนข้างนอกกับฝึกฝนข้างใน

หลวงปู่มั่น สอน ไว้เห็นใหม่ “แม่แต่ดืม แม่แต่เหยียด แม่แต่กู่ แม่แต่พูด ทุกอย่างต้องมีสติไว้” มันต้องคิดเชื่อมาตั้งแต่นั้น แต่ส่วนใหญ่แล้วเราก็จะมาตั้งสติกันแค่ตอนภาวนานี้ เวลามันไม่เห็นผลแล้วมันให้โทษขนาดไหน มันจะเห็นผลหรือไม่เห็นผล เราก็ต้องสืบต่อกันมา เราต้องพยายามมาตลอดด้วยทั้งชีวิตนะ ทั้งชีวิตเลย ชีวิตเรานี้สั้นมากนะ ๘๐ปี ๑๐๐ปี นี่แป๊บเดียวๆ แล้วเราจะนอนใจอยู่ได้อย่างไรว่าเราจะทำอะไรกันเกิดมาแล้วต้องตายเด็ดขาด เกิดมาต้องตายอยู่แล้ว ในเมื่อมีการเกิดมันก็ต้องมีการดับ เราต้องพยายามอย่างนี้แหละ เพราะพอดับปุ๊บมันก็หมดโอกาสใช้ใหม่ โอกาสมันยังมีอยู่ ต้องขวนขวาย มันต้องเตือนใจของตัวเองให้ตื่นอยู่ตลอดเวลา ถ้าจิตใจเรานั้นอยู่มันก็อยากจะทำความดี ทำความสืบต่อดีด้วย

แต่เราอนใจ นอนใจมาก พออนใจมันก็เหลาะแหละ พอเหลาะแหละมันก็ไม่ได้ประโยชน์ สักแต่ทำอะไร ทำสักแต่ว่า แล้วผลนี้จะเอาเต็มๆ ถ้าอยากได้ผลมากก็ต้องทำมาก พระพุทธศาสนาสอนอย่างนั้นเลย ไม่มีใครทำแทนกันได้ ต้องขวนขวายทำของเราเอง เพราะมันเข้าถึงหัวใจ งานของโลกเขายังทำแทนกันได้ การซื้อ การขาย การจ้าง การวาน นี่คือนานของโลก แล้วไม่มีที่สิ้นสุด เจริญแล้วก็เสื่อม เสื่อมแล้วก็เจริญอยู่อย่างนั้น

แต่หัวใจของเรา นี่ ฟังสิ คำว่า “หัวใจของเรา” มันเป็นนามธรรม ศาสนาของพระพุทธเจ้าสอนมาแล้ว ทำสิ ! มันจะเห็นผลขนาดไหน ถ้ามันถึงที่สิ้นสุด มันจบได้ นิพพาน ประมัญชัญ นิพพานคือดับสิ้น ไม่เหลือ ดับนะดับสิ้น เสร็จสิ้นเสร็จกิจของงาน พอดับสิ้นนี้มันก็ไม่สืบต่อ

เรามองโลกนี้ทั้งโลกเลย ทุกชีวิตทุกดวงจิต มันต้องหมุนไปแคว้งคว้างตามวัฏฏวนทั้ง ๓ นี้ แล้วเราก็นำมันมา นำมาสังสารชีวิตของเราเอง นำมาสังสารหัวใจของเรา พวกเรานี้ก็วนมาตลอดคนะ สามโลกธาตุนี้วนมาทั้งนั้นนะ เป็นเทวดาก็เคยเป็นมา ตกนรกก็เคยตกนรกมา มันถึงฟังลงทุกหัวใจไป พอบอกคำว่านรกนี้ ทุกคนหรือทุกดวงใจเลย มันจะขยะแขยง

ถ้าบอกว่า สวรรค์ ทุกคนก็อยากไป เพราะมันมีเชื้อเดิมฝังอยู่ในใจของแต่ละบุคคลแล้ว เพียงแต่กิเลสนี้มันสอน มันเลี้ยม มันบอกว่าการไม่มี แต่ถ้าบอกไปสวรรค์นี้ ก็อยากไปอยู่ มันก็ว่าจะมีจริงหรือเปล่า เพราะอะไร เพราะถ้าบอกว่าจะไปสวรรค์นี้มันจะต้องทำความดี มันไม่อย่างนั้น มันอยากจะทำมันอยากจะทำสบายๆ ของมัน ถ้าบอกนรกไม่มี มันก็ทำความชั่วได้เต็มมือเต็มไม้หน่อย นั่นหัวใจมันมีเชื้อเดิมอยู่ มันพูดแล้วมันจะแหงนหน้าใจเรามันจะแหงนเลยละ แล้วมันจะไปอย่างนั้นอีกหรือ มาเจอศาสนาก็ทำความดีอยู่ ก็พอแล้ว เพราะว่าจะได้ไปสวรรค์ ยิ่งไงก็ยิ่งไปดีหน่อย ก็ยังภูมิใจภูมิใจว่าเราเป็นลูกศิษย์กรรมฐานเหมือนกัน ก็ได้ภาวนาแล้วนี่ไง

แต่ภาวนาแล้ว มันก็ต้องมีความจริงจังนะ จริงจังเพื่อให้ได้ผลขึ้นมา ให้มีความจริงจัง ตั้งสติไว้ให้พร้อม พอผลมันเกิด ครูบาอาจารย์ก็ห่างออกไปนะ ใหม่ๆ ก็ฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์ พอใจมันเป็นธรรมขึ้นมา มันจะฟังเทศน์จากใจของตัวเองเลย จากใจ

นะ เช่น ธรรมะมันเกิดใจ มันจะเกิดตอบ เกิดตอบนะ มันจะตอบปัญหาตามปัญหาที่มันอยู่ในหัวใจของเรา อันนั้นล่ะคือการฟังธรรม ถ้าภาวนาไปจะเป็นอย่างนั้น พอภาวนาไปๆ เรียกว่า กัลยาณปุถุชน แต่ถ้าปุถุชนมันไม่คิดอย่างนั้นหรือ พอภาวนาไปมันก็ดึง เอานำเอาไว้พรั่งนี้ เอานำไปโน่นก่อน เอานำไปนี่ก่อน ปุถุชนคือคนหนา คนหนานี้มันเขินยาก แต่กัลยาณปุถุชนนี่คนเบา มันก็เบา มันก็ขึ้นไป นั่นฟังธรรมในใจ ฟังธรรมในใจไปเรื่อยๆ นั่นพูดถึงว่าเราภาวนาได้เป็นหลักเป็นเกณฑ์

แต่เรายังไม่ได้หลักได้เกณฑ์ แล้วเรายังนอนใจอีก อย่าถือว่าโอกาสของเรามีตลอดไปนะ โลกนี้เป็น โลกอนิจจัง ไม่เราจากเขา เขาก็ต้องจากเรา สมบัติชิ้นใดๆ ก็แล้วแต่ ไม่ใช่ว่าสมบัตินั้นจะจากเราไปอย่างเดียว ถ้าเราตายไป สมบัติมันก็อยู่นั่นล่ะ เขาไม่จากเรา เราก็จากเขา ความจากความพลัดพรากมันต้องเกิดอยู่ทุกชีวิตทุกสัมผัส ไม่มีสัมผัสใดสัมผัสกันแล้วมันจะไม่จากกันเลย ไม่มี อารมณ์ที่มาสัมผัสใจก็เหมือนกัน ถึงได้เป็นห่วงใจ ห่วงนะ ตอนนี้เป็นตอนที่ดีที่สุดเลย เพราะอะไร เพราะหัวใจมันเชื่อศรัทธาพร้อม ศรัทธาพร้อมแล้วอย่านอนใจ เหมือนคนมีเงินมีทอง จะแสวงหาสิ่งใดก็ควรแสวงหา ต้องแสวงหาด้วยความถูกต้อง ฟังสิ ด้วยความถูกต้องนะ มีเงินแล้วต้องแสวงหาด้วยความถูกต้อง ชื่อของที่เป็นประโยชน์อย่าหลงการ โฆษณา อย่าหลงการชักนำในทางที่ผิด

การภาวนาก็เหมือนกัน อย่าหลงกิเลสให้มันหลอก เห็นนิมิตพาไปเที่ยวสวรรค์ไปนรก ไม่ใช่! มันไม่ใช่เรื่องของการภาวนาเลย การภาวนานี้ พระพุทธเจ้าสอนว่าทำใจให้สงบเท่านั้นเอง ทำใจให้สงบ แล้วจิตนี้จะมีความสุขจากความสงบนั้น พอจิตมีความสุขจากความสงบแล้วจะมีพลังงานมีความอึดใจ ต้องการความสงบเท่านั้น ความสงบเป็นอาหารแท้ของหัวใจ ไม่ใช่การเห็นนิมิต ไม่ใช่การเห็นภาพภายนอก ไม่ใช่การเที่ยวแส่ส่ายไป ไม่ใช่ทั้งนั้น อันนั้นมันเป็นผลข้างเคียงของหัวใจที่มันจะสงบ เป็นผลข้างเคียงเท่านั้น เช่น อย่างโยมจะมาที่นี้ ขับรถมา ตั้งใจมาวัด แต่ภาพต่างๆ ข้างถนนมากมายเลย แสง สี เห็นไหม ตามร้านค้าที่เราผ่านมาตลอด แล้วพอมาถึงที่นี่แล้วมันมีอะไรขึ้นมาบ้างล่ะ ทำไมไม่มีอะไรเลย มีแต่เสียงจิ้งหรีดเรไรเท่านั้นเอง เสียงความสงบไม่เห็นจะมีอะไรดีเลย แต่มันเป็นความถูกต้อง

เพราะวัด คำว่า “วัด” ไม่ใช่แสงสีแบบนั้น ไม่ใช่ไปในดัลลันนี่นา ไม่ใช่ไปร้านอาหารนี่นา ที่จะต้องมีการเปิดเครื่องเสียงคังๆ ต้องมีการเสิร์ฟ ต้องมีการบริการ เราต้องไปวัดเพื่อวัดหัวใจใจ เราไปวัดหัวใจของเรา วัดเป็นที่อยู่ของผู้มีพรหมจรรย์ เป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีล เป็นที่อยู่ของผู้มีความสุข เราอยากหาความสุขใส่ตัวของเรา เราต้องไปในที่อย่างนั้น ไปในที่สงบ ไปในที่ที่ควรแก่การทำงานให้ใจสงบ ถึงปฏิเสธสิ่งๆ ที่เข้ามาสัมผัสปฏิเสธเลยเห็นใหม่ ถึงบอกว่าไม่ฟังๆ ไม่ให้มันเสียม ไม่ให้มันหลอกออกไป

ถึงบอกว่าในการภาวนามันเป็นอย่างนั้น ตั้งใจ คำว่าตั้งใจนี่คือตั้งสตินะ ถ้าตั้งใจสติก็อยู่พร้อม เน้นย้ำให้ตั้งใจๆ เลยละ ให้จิตสงบให้ได้ พอจิตสงบขึ้นมาแล้ว เราจะเห็นคุณค่าของตัวเอง เมื่อก่อนไม่เห็นคุณค่าเลยนะ มนุษย์ทุกคน จิตทุกดวงจิตหวังพึ่งแต่คนอื่น หวังไปข้างหน้า มันเคลื่อนจากปัจจุบันหวังแต่ไปข้างหน้า พรุ่งนี้จะดี เมื่อนั้นจะดีต่อไปเมื่อนั้นจะดี ถ้าตายไปแล้วก็ไปบนสวรรค์ ถึงตายไปแล้ว ถ้ายังทำไม่ได้ก็ขอไปพบพระศรีอารย์ ก็ว่าไปโน่นนะ มันหวังพึ่งแต่คนอื่นตลอดเวลา

พอจิตมันสงบ จิตมันมีหลักเกณฑ์ มันจะพึ่งตัวเองแล้ว แล้วมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ด้วยนะ พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้นจริงๆ ว่าอย่าดูถูกตัวเอง อย่าดูถูกเรา เพราะมันมีหัวใจ มีพุทธะอยู่ข้างใน พุทธะคือผู้รู้ใจ “พุทธะ” หมดพุทธะก็หมดสติ หมดพุทธะก็หมดความสืบทอด ถ้าหมดพุทธะ เห็นใหม่ เราก็ตายจากภพนี้ แต่ถ้าพุทธะมันไม่หมด มันก็ไปเกิดอีก พุทธะนี้มันคงที่ มันถึงเข้ากับนิพพานได้ใจ นิพพานก็คงที่นะ แต่คงที่แบบนิพพานไม่ใช่คงที่แบบอึดตา

“อึดตา” ในโลกนี้ไม่มี สิ่งใดเกิดขึ้นสิ่งนั้นต้องดับไป ไม่มีอะไรคงที่เลย ยกเว้นนิพพาน มันก็เข้ากับพุทธะนี้แหละ พุทธะคือดวงจิตใจ ดวงจิตนี้ไม่มีตาย ไม่มีทางตายนะ แต่เราเข้าใจกันว่าตาย มันจะตายได้อย่างไร มันเป็นธาตุรู้ ธาตุรู้มีการตายหรือ ตายนี้มันมีแต่ว่างกายเปลี่ยน ที่เราว่า “รู้ๆ” กันนี้ มันรู้ของวิญญูณ ไม่ใช่รู้ของธาตุรู้ พอบอกว่าคนตายไม่มีความรู้สึก อ้าว! วิญญูณก็แค่รู้ วิญญูณในชั้น ๕ แต่ธาตุรู้นี้เป็นธาตุเฉยๆ

ยกตัวอย่างแบบความร้อนอีกนั่นแหละ ความร้อนมันรู้ว่ามันร้อนไหม มันไม่รู้ นะ เราต่างหากที่ไปรู้ความร้อนมัน เราต่างหากไปรู้มัน นี่ละวิญญูณผู้รู้ แต่ตัวธาตุไฟมันก็มีความร้อนของตัวเอง ธาตุจริงๆ ในหัวใจเราก็เป็นแบบนั้น แต่อวิชชามันครอบอยู่

อีกทีหนึ่ง มันเลยทำให้ไม่รู้ไง ถ้าจิตสงบถึงฐาน ฐิติจิต นั้นละตัวแท้เลย ฐิติจิต จิตแท้ๆ ถ้าทำสมาธิเข้าไปจะถึงได้นะ ถ้าทำสมาธิได้สงบจริงๆ จะถึง แต่ถึงแค่นั้น

คำว่า “ถึงแค่นั้น” หมายถึงว่า สมาธิก็เป็นสมาธิ แต่สมาธิไม่สามารถแก้กิเลสได้ งามใหม่ สมาธินี้เป็นฐานนะ ปัญญาต่างหากเป็นสิ่งที่แก้กิเลส แต่ถ้าปัญญาไม่มีสมาธิหนุน ปัญญามันก็เป็นสัญญา เป็นสังขารปรุงแต่ง

ถ้าจิตนี้สงบ จิตนี้เป็นสมาธิ การจะทำให้จิตสงบก็แสนยากนะ แต่พอสงบแล้วจะ จับเคลื่อนให้จิตนี้ออกมาวิปัสสนา มันก็เหมือนกับเราทำจิตสงบนี้อีกทีหนึ่ง ใหม่มๆ มัน จะไม่ทำ มันจะไม่รู้ มันไม่รู้เท่าณะ มันแปลกประหลาด สิ่งที่ไม่เคยพบเคยเห็นนี่นะ เคย แต่คืนเดา เคยแต่คาดหมาย คาดหมายไปว่าควรจะเป็นอย่างนั้นควรจะเป็นอย่างนี้ พอไป เจอเข้าจริงๆ นี่เป็นไก่อตาแตกนะ ใหม่มๆ ต้องเชื่อเลยละ โอ๊ย! เป็นไก่อตาแตกเลย โอโฮ!! เป็นอย่างนี้หรือ พอเป็นอย่างนี้แล้วก็หลุดมือไป หลุดมือไปเลย เพราะมันเป็นนามธรรม มันเป็นนามธรรมแล้วเราจับต้องไว้ไม่ได้ ไม่มีความรู้ ยังใหม่อยู่ แล้วพอจิตมันเสื่อม สภาพแบบนั้นมันจะเสื่อมนะ เสื่อมเพราะอะไร เสื่อมเพราะใจมันฟู เหมือนเศรษฐีมีแล้ว ก็อยากมีมาก พอมีอย่างนั้นแล้วมันก็คิดว่าจะเอาให้ได้อีกนะ เราเคยกินอะไรแล้วเราก็ อยากกินแบบนั้นอีก ไข่ใหม่ พวกอาหารแปลกๆ พวกกุ้งมังกรนี่หายากนะ อารมณ์ใจที่ มันกินอารมณ์แปลกๆ อย่างนั้นก็กินยากนะ กว่าจะทำได้อีก

ที่นี้ความฝึใจความอยากได้นี้ มันจะทำให้กว่าจะเจอนี้จิตมันจะเสื่อมเลย ใหม่มๆ จะเป็นอย่างนั้น รักษาไว้ได้ยาก แต่ก็ต้องทำ จะศึกษาจะฟังจากครูบาอาจารย์อย่างไรก็ แล้วแต่ แต่พอไปเจอเข้าจริงๆ ก็เหนือความคาดหมาย ทุกคนฟังแล้วก็กลัวตัวเองจะพลาด นะ จะจำไว้ วิธีการต่างๆ จะจำไว้ แล้วพอเราไปเจอเข้า มันก็ทำไม่ได้อีก เพราะอะไร เพราะมันไม่ได้เป็นความรู้สึกของเรา มันไม่ได้เป็นการกระทำของเรา พอเราไปผิดไป พลาดเข้า มันต้องผิดแล้วมาถูก ถูกแล้วมาผิดเป็นครูเป็นอาจารย์อยู่ในหัวใจอย่างนั้นทุกๆ ดวง ทุกๆ ดวงที่จะทำต้องมีผิดมีถูกอย่างนั้น พอผิดมันก็เป็นครู ถูกก็เป็นอาจารย์ ผิดถูก อยู่อย่างนั้นๆ หลายครั้งเข้า ก็ารู้สึกว่า อ้อ.. ที่เสื่อม จิตมันเสื่อมเพราะเหตุนี้ จิตมัน ฟูง่ชานเพราะเราไปเจอของแปลก ไปเจอสิ่งมหัศจรรย์ในหัวใจของเราเอง เมื่อก่อนหวัง แต่จะไปหาสิ่งที่อยู่ข้างนอก หวังแต่จะไปฟังข้างนอก พอไปเจอภายในเข้าแล้วหลุดมือไป พอลองผิดลองถูกเดี๋ยวมันก็แข็งขึ้นมา แข็งตรงที่รู้วิธีการ รู้ผิดแล้วรู้ถูกแล้ว ไม่ต้อง

ไปเหนื่อยแล้ว พอผิดเข้มนก็เหนื่อย กว่าจะทำให้ถูกทาง เหนื่อยนะ การทำความดีนี้ โอ้โฮ.. แต่เหนื่อยนี้ก็เหนื่อยเพื่อประโยชน์ของเรา เหนื่อยอย่างทางโลก พอเห็นเงินเห็นทองเข้มนก็โลภมาก อยากจะทำมากๆ แต่มันยังไม่เจอทองภายในนี้

ธรรมคือทอง ทองคือธรรม ธรรมในใจ พอเจอแล้วมันยิ่งอยากได้มาก แต่ต้องแสวงหาถูกทางด้วยนะ ความอยากนั่นล่ะที่ทำให้ไม่ได้ อยากแต่อย่าล้ำเขต ให้อยากในเหตุ ไม่ให้อยากในผล คืออยากภาวนา อยากทำพุทธโธ อยากทำใจเป็นกลางๆ ไม่หมายผล เพราะจิตมันไว พอหมายมันก็พุ่งไปก่อน เร็วมาก จิตมันไว เราก็พยายามให้มันเป็นกลางๆไว้ อย่าให้มันล้ำหน้าไป พอจิตมันสงบ ความสุขก็เกิดขึ้น เกิดจริงๆ สุขจริงๆ ด้วย สุขแปลกโลกไม่ใช่สุขแบบโลก อันนั้นมันก็พอแล้ว อันนั้นมันก็แปลกประหลาดแล้ว แต่ต้องการให้เพิ่มมากขึ้นนะ

ความแปลกประหลาดอย่างนี้มันมีมาก่อนตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าก่อนจะสำเร็จเป็นพระพุทธเจ้า เริ่มต้นจากไม่เป็นอะไรเลย แล้วจะไปฝึกกับใครล่ะ ที่ไหนมีครูอาจารย์ดีก็ไปหมด อापารดาบสไปฝึกสมาบัติ ไปฝึกความสงบของใจนี้ ก็ทำได้หมด นั่นมันมีมาแล้ว เห็นไหม ความสงบมันมีมาก่อน พอจิตใจสงบมันก็เป็นแบบนั้น เมื่อก่อนพอเขามีความสงบ เขาก็ว่าเขาเป็นศาสดา เขาก็สอนกันแล้ว ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้า ก็ต้องเป็นกันแบบนั้น

สอนอย่างไรก็แล้วแต่ ความสุขความทุกข์ในใจเรามันรู้ คนเราไม่ได้ปรารถนาเพื่อมาเป็นอาจารย์คน คนเราปรารถนาเพื่อจะชำระความทุกข์ในใจของตัวเองให้หมด ความสุขความทุกข์อย่างละเอียดที่อยู่ใจ จิตมันสงบก็เหมือนหินทับหญ้าไว้ ความทุกข์มันจะระงับชั่วคราว จิตสงบนี้มันให้ผลอย่างนั้น ถึงยอมรับว่ามีความสุขมาก ก็เหมือนคนที่หิวกระหายอย่างมากเลย แล้วกินเข้าไปจนอิมท้อง มันจะสุขขนาดไหน นี้ขนาดว่าอิมท้องนะ มันเป็นวัตถุ

แล้วอิมใจล่ะ เวลาเรามีอะไรที่ถูกต้องใจเรามาก เราก็ยังมีความสุขมาก คิดดูสิ อันนี้ยังเป็นอามิสนะ แล้วเวลาเราภาวนาเอง จิตมันสงบเอง มันอิมในตัวมันเอง อย่างหินทับหญ้าไว้ ก็เลสมันสงบตัวลง มันยุบขอบลง มันสงบตัวนิ่งอยู่ชั่วคราว ถึงเรียกว่า “พระ

นิพพานของผู้มีกิเลส” นี่คำของโลกเขานะ ว่านิพพานของผู้มีกิเลส มีกิเลสอยู่ กิเลสมัน ก็สงบตัวชั่วคราวถึงได้เตลิดเปิดเปิงไง เตลิดเปิดเปิงไปหมดเลย

ฉะนั้น ถึงบอกว่าการมีครูอาจารย์ไว้เนี่ย มันดีมาก ภาวนาไปมันก็สงบ พวกเราก็ทำได้สงบ แต่พอสงบแล้วมันจะไปอย่างไรล่ะ จะเดินไปทางไหนล่ะ งงไปหมดนะ งงไปหมดเลย อวิชชาอย่างหยาบๆ มันสงบตัวลงใช่ไหม มันก็เป็นความสงบ เป็นความพอใจ แต่เวลาคลายออกมาสิ มันก็ทุกอย่างเก่า เอ๊!ทำไมเป็นอย่างนี้ล่ะ ก็ทุกอย่างเดิมนั้นล่ะ ทำไมมันไม่ขาดออกไปล่ะ ในความทุกอย่างนี้ ทั้งๆที่ตัวเองก็สำคัญตนว่าตัวเองนี่เป็นผู้วิเศษแล้ว แล้วอะไรมันหลุดออกไปจากใจเราบ้าง มีอะไรบ้างที่หลุดออกไป ที่มันประเสริฐขึ้นมากกว่าเก่า

การสำคัญตนมันก็ทำให้เราเป็นคนประมาทแล้วนะ ทำความผิดได้ ทีนี้เราเป็นผู้ที่ยกให้ตัวเราเป็นผู้ที่ประเสริฐ เราต้องย้อนกลับมาดูใจเราลีก่อนภาวนาก็เป็นแบบนี้ ทีนี้พอภาวนาสงบแล้วแต่ออกมาทำไมยังเป็นแบบนี้อีกล่ะ ก็ต้องย้อนกลับมาดูใจใหม่ พระพุทธเจ้าสอนไว้ว่าอย่างไร กิเลสมันสงบตัวลงแล้ว มันมีสมาธิแล้ว พระพุทธเจ้าสอนว่ามรรคเป็นทางเดินใจ ให้วิปัสสนาเห็นใหม่ พอญาณเกิดขึ้นแล้ว ญาณหยั่งรู้ในตัวเอง ญาณหยั่งรู้ในความสงบของตัว ไม่ใช่หยั่งรู้ไปข้างนอก พอสงบแล้วมันจะหยั่งรู้ออกไปข้างนอก หยั่งไปร้อยแปดพันเก้า พอหมดหัวใจแล้วมันก็จะมาทุกข์ร้อน

แต่ถ้ามันฉลาดนะ ถึงยังไม่เกิดขึ้นนะ อย่างเช่นกาย พระพุทธเจ้าสอนให้ลงตรงนี้ งานของเราในศาสนาพุทธ สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม สติปัญญา ๔ นะ ไม่ใช่งานที่อื่น งานอื่นไม่ใช่งาน งานอื่นนี่เป็นเพียงเครื่องอาศัยเท่านั้น แต่งานแท้ๆ ต้องอยู่ตรงนี้ งานรู้สภาพชาติ ถ้าไม่รู้ตรงนี้ ไม่ได้ ใครๆ ก็บอกว่า พูดแต่ปาก ละภพละชาติ ชาติที่ไหนล่ะ ชาติที่ธงชาติหรือ มันชาติที่ใจ ใจนี้ไปเกิดเท่านั้น ใจตัวปฏิสนธิ ใจตัวไปเกิด มันไปหมายเอาชาติต่างๆ แม้แต่ชาติเทวดาก็ตัวนี้ที่ไปหมาย ชาติเทวดา ชาติพรหม ชาติมนุษย์ ชาติอริยเจ้า ใจนี้มันหมาย ส่วนอย่างอื่นนั้น มันหมายโดยอัตโนมัติ

แต่การหมายอริยเจ้านี้ มันหมายโดยอัตโนมัติไม่ได้ เพราะมันหมายไม่ได้ เพราะสิ่งนั้นมันไม่เคยรู้ มันจะหมายได้อย่างไร จิตทุกคนไม่เคยผ่านตรงนี้ จิตมันหมายได้แต่สิ่งที่มันเคยผ่านมา สิ่งที่ไม่เคยผ่านมามันจะเอาอะไรไปหมาย คนไม่เคยรู้มันจะไปคิดได้

อย่างไร จะให้จินตนาการอย่างไร ถึงจินตนาการจนโลกแตก มันก็ไม่ใช่ความจริง
ขึ้นมา ถึงต้องลงมาถึงสติปัญญานี้ไง แยกออก แยกให้ได้

เหมือนผลไม้ เดียวนี้ที่เขาขายผลไม้ เห็นไหม มีโฟมปิดนะ มีโฟมอย่างดีแล้ว
ยังใส่กล่องอีกชั้นหนึ่ง มันต้องอย่างนั้นละ มันต้องแกะสิ่งที่ปกคลุมหุ้มห่อจิตใจ ถ้าแกะ
ตรงนี้ออก นั่นละ มันถึงหมายลงอริยเจ้า อริยบุคคล นั่นละ มันถึงจะหมายได้ ถ้า
แกะออกจะเห็นมันนะ แกะออกที่ไหน แกะที่กายนี้แหละ พระพุทธเจ้าสอนนะ กายนี้
ไม่ใช่ของเรา คุณักบวชสิ เวลาบวช เห็นไหม เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี่แหละจะ
แกะกล่องผลไม้ แกะโฟมออก เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

“หนัง” นี่สำคัญนัก หนึ่งงานในสติปัญญาน ๔ หนึ่งมันหลอกนะ ลอกออกมาสิว่ามัน
เป็นอย่างไร ลอกออกๆ เราก็นึกได้นะ สมมุติเอาสิ ลองสมมุติเอาสิว่าถ้าคนที่ไม่มีหนัง
เป็นอย่างไร สวยไหม เดียวนี้ไม่อย่างนั้น อย่าว่าแต่หนังเลย มันยังแต่งให้สวยเข้าไปอีก
มองกันนะ ล้อกันไปล่อกันมา เรากील้อเขา เขาก็ล่อเรา ความจริงๆ แล้วมันอยู่ที่ใจต่างหาก
จริงๆ แล้วใจมันอยาก มันมันมันหมาย มันถึงจะเป็นอย่างนั้น ถ้าใจไม่หมาย ให้มันล่อ
เข้าไปเถอะ มันล่อเท่าไรก็ไม่มี ความหมาย เช่น คนป่วยคนใกล้ตาย มันจะไปหมายอะไร
ใช่ไหม มันก็อยู่ที่ใจ มองก็มองตาแป๋วเฉยๆ อยู่

แต่ไม่อย่างนั้น ถ้าคนแข็งแรงคนปิ้งปิ้งนี้มองไม่ได้เลย มันมีอารมณ์ความรู้สึก
ร่วม อารมณ์ความรู้สึก ฟังสิ อารมณ์ความรู้สึกเกิดจากใจ ใจมันคิดออกไปเพราะมันไม่
กังวลอย่างอื่น คนเจ็บไข้ได้ป่วยนี้มันไม่ออกไปเห็นไหม มันกังวลที่ผลป่วยผลไข้ของ
มัน มันทุกข์ร้อนอยู่ที่ผลไข้นี้มันคิดไปได้เท่านั้นเอง

แต่ถ้าคนมันคงแข็งแรงนะ มันออกไปโน้น ถึงบอกว่ามันหมายถึงใจ แล้วก็สมมุติ
เอา สมมุติว่าคุณนี่มันหลอกกัน พระพุทธเจ้าบอกว่า “กายนี้ไม่ใช่ของเรา” กายนี้ไม่ใช่
ของเราละ กายนี้สักแต่ว่ากาย ดิน น้ำ ลม ไฟ มันผสมกันขึ้นมาเป็นคน ผสมกันขึ้นมาจาก
อำนาจของกรรม พอเราฟังธรรม ก็เลสมันก็ได้แย่ง เราจะไปเอาดิน น้ำ ลม ไฟ มากวนๆ
ผสมมาเป็นคนได้ไหม ไม่ได้! มันอาศัยกรรมด้วย

การเกิดมาเป็นมนุษย์นี่คือกรรมดี แล้วกรรมนี้มันต้องสัมผัสกันระหว่างไข่ของ
แม่ ไข่ของพ่อ และจิตปฏิสนธิ ผสมกันด้วยอำนาจของกรรม ถึงเกิดมาเป็นเราไง

ปฏิสนธิในครรภ์ พระพุทธเจ้าสอนนะ พระพุทธเจ้าบอกหมด มันไม่ใช่เรา แล้วก็อาศัยมา อยู่ในท้องแม่ ๙ เดือน มีกรรมคืนะถึงได้คลอดออกมาเป็นมนุษย์ ถ้ากรรมไม่ดีมันก็แท้ง อยู่ในท้องนั่นละ ออกมาก็ตาย เมื่อก่อนนี้จะตายกันมาก เพราะสาธารณสุขยังไม่เจริญ เดียวนี้หน่อยหน่อย ออกมาให้มันทุกข์อีกไง นั่นกรรมพาเกิด ถึงเป็น ดิน น้ำ ลม ไฟ ก็จริง อยู่ แต่อาศัยอำนาจกรรม มนุษย์เกิดขึ้นมาจากสายกรรม กรรมผสมกันพร้อมระหว่างพ่อ แม่ กรรมผสมกัน กรรมบาลานซ์กันถึงได้เกิดได้ นั่นแหละมันเกิดขึ้นมาเป็นสมบัติของเรา เราก็เลยเอาสมบัติของเรานี้มาพิจารณา มันถึงได้เป็นประโยชน์ไง ดอกบัวมันเกิดขึ้นมาจากเลนจากตม แล้วมันขึ้นมาบนบนผิวน้ำ

อันนี้ได้กายมนุษย์มา ฐานเกิดที่ตัวเราแล้วก็ปล่อยให้มันดับไป โดยไม่ให้มันเกิด ประโยชน์อะไรขึ้นมาเลยหรือ ดิน ใจ ดินที่กายเรานี้ ทำไมเราไม่ปลูกดอกบัวขึ้นมาใน หัวใจละ ชาตินี้จะปล่อยให้มันตายไปโดยเปล่าประโยชน์หรือ พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้นะ แล้วเราว่าเราเป็นชาวพุทธเชื่อพระพุทธเจ้า มันเชื่อที่ปาก แต่ใจมันค้านนะ พระพุทธเจ้า สอนมันมองไม่เห็นเลย แต่ถ้าเราคิดเองนะ โอ้โฮ.. เป็นได้ร้อยแปดพันเก้า ตาของ พระพุทธเจ้าเป็นตาของผู้ที่ประเสริฐ ตาของผู้ที่พ้นแล้ว ตาของพวกเรามันตาบอด มันก็เลยเถียงไง มันก็เลยยึดใจ พอมันยึดแล้วเราก็ต้องมาคลาย เราอยากเป็นลูกศิษย์มีครู เราเป็นชาวพุทธเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า พระสมณโคตม พระพุทธเจ้าคือใคร ท่าน สอนไว้ ท่านวางไว้แล้ว นี่คือหลักธรรมของแท้ แต่เราก็ไปจำเอาแต่เรื่องแปลกๆ เรื่องที่ เราพอใจ แล้วเรื่องจริงๆนี้ไม่เอาหรือ

นั่น พิจารณากายอย่างนั้น เราออกมาก็อย่างนี้แหละ แล้วมันก็เสื่อมสภาพ แก่เฒ่า เจ็บไข้ได้ป่วย พอเวทนามันเกิดก็เห็นๆ กันอยู่นี้ นั่งมากมันก็ทุกข์ แล้วมันแก้โดย อัตโนมัตติด้วยนะ นอนมากมันก็พลิก มันเมื่อยมัน พอพลิกไปก็หาย ก็เลยไม่เห็นทุกข์ที่เกิดจากกายใจ เห็นแต่ว่ากายมันสวย เว้นไว้แต่คนแก่ พอคนแก่เข้าหน่อยก็เริ่มรู้แล้ว เจ็บ เมื่อยปวดหลังปวดเอว อันนี้เราหลบไม่ได้แล้ว เพราะอะไร เพราะว่ามันชราคร่ำคร่า

แต่ตอนนี้ดี ตอนที่ภาวนาอยู่ ตอนที่เราเจ็บไข้ได้ป่วย นอกเวลาภาวนาเราก็รักษา กันไปไขว้หม แต่ถ้าในเวลาภาวนานี้ มันเป็นวัตถุติดอันหนึ่งเลยที่เราจะเอามาเป็นการ ต่อสู้ นักภาวนาก็ว่า เอ..ทำอะไรไปมันก็ไม่ทำอะไรเป็นเหตุเป็นผล ที่ว่าพิจารณา มัน

พิจารณาตรงไหน กายก็มองไม่เห็น แต่เวทนานี้มันชัดมากนะ พอนั่งเมื่อไหร่มันก็เจ็บเมื่อนั้น ก็ดูเอาใน กาย เวทนา จิต ธรรม นี้

เวทนานี้สักแต่ว่าเวทนานะ เอาคำนี้มายืนยันได้เลย เช่น เวลาเราพอใจนี้ อย่างเราดูทีวี ดูหนัง ดูละคร มันเพลิน มันจะไม่รับรู้เวทนาเลย ๓ ชั่วโมง ๔ ชั่วโมง มันก็นั่งได้ เพราะใจมันส่งออกเวทนาสักแต่ว่าเวทนา แต่เวลานั่งอย่างนี้ทำไมมันเจ็บนักล่ะ เพราะว่ารับรู้ตรงๆ จิตเมื่อก่อนนี้มันส่งออกไป อย่างที่เราบอกว่าบ้านร้างๆ นั่งอยู่นี้แต่จิตไปที่อื่น ร่างกายนี้พอมันนั่งก็ต้องเจ็บอยู่อย่างนั้น มันเสื่อมสภาพ นั่งไปนานๆ เลือดลมมันจะขาดหมด ก็ไม่รู้สึกตัวเพราะไม่รับรู้ มันเป็นสักแต่ว่า อันนี้สักแต่ว่าโดยธรรมชาติของมัน

แต่ “สักแต่ว่า” โดยการพิจารณานั้นอีกอย่างหนึ่ง อันนั้นมันไม่เป็นประโยชน์ในก็เหมือนกับร่างกายเรานี้แหละ อย่างเมื่อกี้ที่ว่า เกิดขึ้นมาก็ตายเปล่า โดยที่เราไม่สามารถปลูกดอกบัวขึ้นมาในใจ เวทนานี้ก็เหมือนกัน มันเกิดขึ้นกับเราอยู่ตลอดเวลา แต่เราไม่เคยจับมันขึ้นมาให้เป็นประโยชน์เลย มีแต่จะหลบหนีมัน พลิกหนีๆ ไปเรื่อย เพราะพลิกนี้คือการแก้โดยอัตโนมัติ ธรรมชาติมันสอน

แต่ถ้าเราเอามันมาเป็นประโยชน์ อะไรเป็นเวทนาเอาเทียบเหมือนเมื่อกี้นี้ นั่งดูทีวีอยู่ทำไมมันไม่เห็น ถ้าเวทนานี้เป็นเรา มันก็ต้องอยู่กับเราตลอดจริงไหม สมมุติเช่นเจ็บอะไรก็แล้วแต่นี้มันต้องอยู่อย่างนั้น มันต้องไม่หาย แต่มันหาย เวลามันหาย เช่นเจ็บขา เวลามันหายนี้ขาต้องหายไปด้วยเพราะมันเป็นอันเดียวกัน นี่ไม่ใช่ มันเป็นนามธรรม ขานี้เหมือนเดิม เวลาเราลุกขึ้นไปแล้ว ขานี้ก็อันเก่า แต่ความรู้สึกมันไม่มี แต่เมื่อกี้ทำไมมันมีล่ะ นี่ความหมายของใจใจ จะดูก็ให้ดูความหมายของใจ เพราะใจมันไปหมาย ถ้าใจไม่หมายมันจะไม่มีความรู้สึก แต่ใจมันหมาย แล้วมันไม่หมายเปล่า มันมีความอยากเข้าไปเสริมใจ ทุกคนต้องอยากมีความสุข ไม่อยากมีความทุกข์ พอหมายก็จะหมายให้มันดี มันจะดีไปได้อย่างไรล่ะ ถ้ามันจะดี มันต้องดีด้วยความดีของเราดีด้วยความซื่อ เพราะอันนี้มันซื่อซื่อมันต้องแปรสภาพไปเป็นแบบนี้ พอหมายมันก็จะหมายให้ดี ถ้าเห็นอย่างนี้คือเห็นว่าใจนี้มันหมาย ก็ต้องถอนใจเข้ามา ถ้าภาวนาไม่ถึง ถ้าพิจารณาไม่ได้ก็ให้ถอนใจเข้ามา อันนี้มันแบบว่ากำหนดด้วยขันติ ขันติความอดทน

แต่ถ้าต่อสู้เลยละ แยกแยะเลย พิจารณาเวทนาไป จิตพิจารณาคุณเลย การพิจารณา
 คุณนี้หมายถึงว่าใช้ปัญญา คำว่าพิจารณาคือพิจารณาด้วยปัญญาไป ปัญญาคือการเทียบเคียง
 แยกแยะ ระหว่างที่มันเป็นและไม่เป็น เอามาดูให้เทียบเคียงให้ใจยอมรับ ถ้าใจยอมรับก็
 พิจารณาๆ อยู่อย่างนั้นละ ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ต่อสู้ ถ้าต่อสู้ไหว
 ต่อสู้ได้นะ มันแตก เคี้ยวมันก็แตกอีกละ นั่นเปิดกล่องอีกแล้ว ถ้าสู้เข้าไปนี้ มันจะร้อน
 มันจะแรงมาก ยิ่งเจ็บเป็น ๒ เท่า ถ้าเรามีความอดทนและสติเราพร้อม จิตใจมีหลักการ
 มีสมาธิตั้งมั่นดี นี่แหละ มรรคมงคล ๘ โหมเข้าไป โหมเข้าไปเลย ถ้ามันแพ้ละ หายหมด
 เลย เวทนานี้จะหายไปโดยอัตโนมัติเลย ผู้ที่ภาวนาโดยพิจารณาเวทนาจะรู้จัก

แต่ถ้าใจสู้ไม่ไหวมันจะแรงมาก แรงเข้าไปใหญ่เลย คำว่า “แรงเข้าไปใหญ่”
 เพราะอะไร เพราะมีการต่อสู้ใช่ไหม ลองถ้าเกิดสงคราม ในสงครามใครจะยอมแพ้กัน
 กองทัพกับกองทัพเข้าต่อสู้ กองทัพไหนมันจะเหาะๆ แหะๆ แล้วยอมแพ้ กองทัพกิเลส
 กับกองทัพธรรมมันกำลังเข้าประหัดประหารกันแล้ว

ถ้าแพ้นี้เห็นไหม แพ้นี้ก็กิเลสในหัวใจเราจะรู้เลยละ ถ้าแพ้นี้แล้วมันจะ
 แพ้เรื่อย มันจะโหมเข้าไปเหมือนกัน คำว่ากิเลสไป วิชามารกับวิชาเทพ เห็นไหม วิชา
 ของพระพุทธเจ้าคือวิชาปัญญา วิชาต่อสู้ วิชาวิปัสสนา กับวิชามารวิชาของกิเลส มันจะ
 บอกว่า เลิกเถอะ! เคี้ยวค่อยสู้ใหม่ เคี้ยวก็ท้อถอยมันเป็นการต่อสู้ละ นี่กองทัพกำลังเข้า
 ต่อสู้ มันจะมีหรือที่กิเลสนี้จะอ่อนๆ แอๆ เรื่องพิจารณาเวทนานี้มันรุนแรง รุนแรงกว่า
 พิจารณากาย เพราะกายนี้ก็ส่วนกาย นึกเอาได้อะไรได้ แต่เวทนานี้รุนแรงมาก เวลาเจ็บ
 นี้เจ็บมากๆ เลย เพราะอะไร เพราะความรู้สึกกับความรู้สึก ไฟกับไฟมันเจอกัน

“ตบะ” ความร้อน ร้อนจนเจ็บปวดหมด ร้อนเป็นไฟ ร้อนจนกระดูกแตก ยิ่ง
 มากเข้าๆ แต่มันดีคนะ พิจารณาเวทนานี้ เวลามันปล่อยวางมันหลุดเลย ปล่อยวางนะ
 เวทนานี้หาย จิตนี้สงบ จิตสงบเลยแต่ถ้ามันไม่หาย บางที่พิจารณาเวทนาแล้วมันไม่หาย
 มันชา หมายถึงว่ามันต่อสู้กันแล้วพักยก ไม่แพ้ไม่ชนะกัน ต่างแยกออกจากกัน แต่ไม่รวม
 ลง นี่สงครามธาตุสงครามขั้น การต่อสู้เรามีแต่ทำสงครามภายนอก ชนะเท่าไรมันก็ก่อ
 เวนก่อนกรรมเท่านั้น แล้วชนะไม่ขาดด้วย กองทัพไหนพ่ายแพ้ไปเคี้ยวมันก็ไปรวบรวม
 ไพร่พลมาต่อสู้ใหม่

แต่ชนะในใจของตัวเองนี่เด็ดขาด เห็นไหม ถึงว่างานภายในนี่เป็นงานประเสริฐ ชนะนอกเท่าไรก็ไม่ประเสริฐเหมือนชนะใน เพราะเราแก้ไขเราได้ คนดีคนหนึ่งนี่จะเป็นประโยชน์แก่โลกมหาศาลเลย คนชั่วมันทำโลกให้ปั่นป่วน เราเป็นคนดีคนหนึ่ง แต่คนนอกเขาจะมองเลยว่า เราดีจริงหรือ จะดีจริงหรือไม่จริงมันต้องดีที่ภายในนี่ เพราะหัวใจมันดีแล้วมันจะรู้เอง พอหัวใจดีนี้มันจะไปทำความชั่วได้อย่างไร จริงไหม นี่ไงล่ะว่าคนดีคนหนึ่ง ในเมื่อตัวเราดี มันก็เป็นประโยชน์กับเรา มันเป็นความสุขของเราก่อน คนมีความสุข คนมีความเบิกบาน จะชี้ช่องทางให้คนอื่น มันจะไปชี้ช่องทางในทางที่ผิดหรือ มันก็ต้องชี้ช่องทางในทางที่ถูกต้อง

นั่นเวทนา ทำอะไรก็แล้วแต่ กาย เวทนา จิต ธรรม ผลสุดท้ายรวมลงที่ใจ หัวใจนี่เป็นดอกบัวทั้งนั้นเลย ดอกบัว ๔ เหล่า ดอกบัว ๔ ดอกใจ นี่ดอกบัวดอกแรกนะ มันเกิดมันบานที่ใจ นี่ศาสนาพุทธสอนทั้งนั้นเลย มันบานที่หัวใจเรา มันบานใหม่ คุณใจเราว่า มันบานใหม่ ไม่บานก็ต้องพยายาม ไม่ท้อไม่ถอย เราเป็นคนๆ หนึ่งที่สามารถจะทำได้ เพราะเรามีหัวใจ หัวใจนี้ที่มันบานออกมา เราไม่ใช่คนตายถึงจะได้ไม่มีโอกาส

การพิจารณาเวทนานะ ก่อนจะพิจารณาหรือพิจารณาที่แรกมันจะไม่ค่อยเป็นแล้วอีกอย่างหนึ่งก็ไม่ค่อยสู้ พิจารณาซ้ำได้นะ ถึงดอกบัวดอกแรกเกิดแล้ว พิจารณาเวทนาจึงได้อีก อันนี้มันรวมเฉยๆ เวทนาในใจของตัวเอง ความกังวล ความเฉา ความเศร้า สลดใจอันนี้ก็เป็นเวทนานะ เป็นโทมนัส เวทนาไม่ใช่ว่ามีแต่เวทนาที่กายที่ไหนล่ะ คุณมันทุกข์ใจสิ นั่งคอดกเลยล่ะ นั่นมันเป็นเวทนาหรือเปล่าล่ะ พิจารณาซ้ำเข้าไปสิ เวทนานี้มันเกิดมาได้ยังไง ก็ไหนว่ามันขาดไปแล้วไง พิจารณาครั้งแรกมันขาดไปแล้ว มันหายไปแล้ว จิตมันรวมลงไปแล้ว เราก็สบายไปแล้ว แล้วนี่มันมาได้อย่างไรอีกล่ะ

ความหมายของใจหมายออกมาที่กายนั่นล่ะ พิจารณาซ้ำเข้าไปๆ ด้วยความมูมามะ ก็แยกอย่างเก่านั้นล่ะ เวทนามันเกิด มันเกิดมาจากไหน เวลามันหาย มันหายไปได้อย่างไร พิจารณาอย่างเก่านะ คำว่าอย่างเก่าแบบตำรานี้ก็ใช้ได้ ถ้ามันเกิดขึ้นในปัจจุบันธรรมนี้ แต่ถ้าอย่างเก่าที่เราคาดหมายนั้นเป็นอดีตอนาคตไปแล้ว ให้มันเกิดขึ้นในหัวใจนี้ ไม่ใช่ว่า เคยได้ยินได้ฟังมาแล้ว คำนี้จะใช้ไม่ได้หมด อันนี้ก็เหมือนกัน พิจารณาเวทนามาแล้ว “เมื่อก็พิจารณาอย่างนี้ ทีนี้จะมาพิจารณาอย่างนี้อีกหรือ อย่างมาหลอกฉันนะ ฉันทำมาแล้ว ฉันเก่งนะ”

การพิจารณาเวทนาอย่างเมื่อก็ อย่างพิจารณาครั้งแรกนั้นมันเป็นการพิจารณาเวทนากาย แต่อันนี้มันเป็นการพิจารณาจิต พิจารณาจิตนะ เพราะจิตนี้มันหมายถึงกายเหมือนกัน ทำให้มากทำให้ยิ่ง มันหลุดออกไปนี่ยิ่งลึกเข้าไปใหญ่ นี่ดอกบัวดอกที่ ๒ มันแยกออกเลย เมื่อก็มันรวมลงเฉยๆ รวมลงแล้วเวทนานี้แตกออกไป เวทนานี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา แต่ดอกบัวดอกที่ ๒ นี่มันรวมลงเลย แล้วเวทนานี้แปรสภาพไปเลย หลุดออกไปเลย เวทนานี้ไม่ใช่เรา มันแปรไป มันหลุดออกไป จิตนี้รวมลง โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง จิตมันจะเว้งกว้างกว่าแก่นะ อย่างที่เริ่มเมื่อก็นี่ จิตมันปล่อยวาง มันจะเป็นความสุขอันหนึ่ง แต่อันนี้มันจะเว้งกว้างเลย โลกนี้ไม่มี เรานี้ไม่มี โอ้โฮ! มีความสุขมหาศาลนะ มีความสุขมาก นั่นละที่ว่ามันหลุดออกไป ที่ว่าใจมันมีอะไรขึ้นมาบ้าง

“บุญ” ที่เราว่ามาที่แรกนั้น บุญมันอยู่ที่ใจเฉยๆ เป็นวัตถุอันหนึ่งมาประดับไว้ แต่ที่มันขาดออก ขาดออก ขาดออกนะ ขาดออกแล้วบุญจะหายไปไหน บุญมันก็อยู่ที่แก่นั่นละ ยิ่งขาดออกบุญนี้มันยิ่งเพิ่มมากขึ้น ถ้าตายไปขณะนั้นไปเกิดเป็นเทวดานะ ในชั้นดุสิตมันก็มีเทวดาปุณฺณ พระโศดาบันก็ไปเกิดที่นั่น ตายจากนี้ไปก็ไปเกิดที่นั่น ก็เป็นเทวดาอริยเจ้า บุญก็ต้องมากกว่าปกติเขาใช่ไหม เพราะว่าไม่ใช่เทวดาธรรมดา เทวดาธรรมดาก็มี เทวดาที่เป็นอริยเจ้าก็มี เราถึงบอกว่าบุญมันไม่หายไปหรอก ไม่ต้องกลัวว่าบุญจะหายไป เพราะบุญอันนั้นก็บุญอันหนึ่ง แต่บุญที่เกิดจากภavana ความจริงที่เกิดจากภavanaนี้อีกอันหนึ่งนะ อันนี้สำคัญว่า มันจะส่งอันนั้นเป็นทวิคูณ นั่นพิจารณาเวทนา

คำว่าเวทนาของใจหลุดออกไปนั้น โลกว่างเลย มันจะว่างไปไหนละ ก็ว่างลงมาที่ใจ ถ้าใจว่างหรือ ถ้าว่าใจว่าง เวทนาดับไปแล้ว ทำไมยังมีความรู้สึกอีกล่ะ ยังมีความรู้สึกอีกนะ ความรู้สึกอันนี้มันเป็นกามราคะ ความรู้สึกที่ออกไปคิดไป ความรู้สึกอันนี้ออกไปคิด ความรู้สึกนี่ละเป็นขั้น ๕ ขั้นของใจ เวทนาที่ฝังอยู่ที่ใจลึกๆ เมื่อก็ใจหมายออกไปที่กาย เวทนาแรกกายหลุดออกไป เวทนาที่ ๒ เวทนาของจิตที่หมายกายหลุดออกไป เวทนานี้คือความรู้สึกของตัวขั้น ๕ ในจิต ตัวขั้น ๕ ในจิตนะ ขั้นในขั้น เวทนานี้ลึกกว่าอีก “เอ.. แล้วเวทนาอย่างนั้นเมื่อก็มันก็ไม่มี” คนมันจะคิดอย่างนั้น มันจะหมาย เราจะทำอะไรก็แล้วแต่ เราจะหมายความว่าเราไปถึงนู่นแล้ว มันจะหมายไปข้างหน้าเลย มันจะไม่อยู่กับปัจจุบัน มันจะหมายไปข้างหน้าเลย เวทนาของจิตนี้มันหมด

ไปแล้วนี้ มันก็เลยลืมตัว เผลอนะ เผลอลืมตัว ปล่อยให้เวลานั้นเสียไปโดยเปล่าประโยชน์เลย

ถ้าไม่ส่งออกไปไม่เอาอันนี้ไปเทียบเคียงกับคนอื่น มองมาที่ใจของตัวเองนะ มันจะรู้จัก มองเข้ามาที่ใจของตัวเอง มันจะเห็นเองว่าจิตนี้มันเจานะ เจานี้มันอีกอย่างหนึ่ง จิตนี้มันมีความรู้สึกออกไป มันถึงตัวจิตแท้ๆ เมื่อกี้จิตมันจะมีความรู้สึกต่อเมื่อกระทบกับรูปภายนอก แต่พอเป็นเวทนาในจิตนี้ มันจะมีความรู้สึกตลอดเวลาเลย เป็นขั้นเดียวออกมาเลย

เดิมนี่การคิดออกไปมันต้องผ่านกายแล้วถึงจะไปกระทบรูปภายนอก แต่ถ้าเป็นจิตแท้ๆ มันคิดได้โดยตรง เป็นจังหวะเดียว อย่างเขาเล่นฟุตบอลเห็นไหม เวลาลูกโทษจังหวะหนึ่ง จังหวะสอง จังหวะสองคือความคิดธรรมดาของเราที่จังหวะสอง มันคิดขึ้นมาจากใจก่อนแล้วค่อยออกมาที่กายปฏิบัติ

แต่ถ้านั่งภาวนาเข้าไปถึงตรงนั้นมันจะเป็นจิตล้วนๆ มันจะคิดทันทีเลย อันนี้จะรุนแรงเลย อันนี้ต้องใช้ความคิด ใช้ปัญญาที่รุนแรง ใช้พลังงานที่มากมายมหาศาลเข้าไปต่อต้าน ถึงจะเป็นพระอรหันต์แล้วก็จริงอยู่ แต่ถ้าเป็นขั้นกามราคะนี้ โอ้โฮ! อย่างเมื่อกี้ดอกบัว ๒ ดอกมันก็เป็นอรหันต์อยู่ แต่ยังไม่สามารถละการเกิดในกามภพ ยังไปเกิดเป็นเทวดาอยู่เห็นไหม อย่างเช่นพระโศดบันนี่ถ้าไปเกิดเป็นเทวดา ก็เป็นเทวดาอรหันต์

แต่ถ้าจิตช่วงนี้ มันเป็นขั้น ๕ ถ้าพิจารณาเวทนาในจิตอันนี้หลุด ขั้น ๕ นี้ก็หลุดออกจากใจ ที่นี้จะเกิดเป็นพรหม พรหม ๕ ชั้นของพระอนาคามี เพราะขั้นนี้หลุดไปแล้วจะเหลือขั้น ๑ ขั้นของใจนี้ละคือตัวกามเลย เพราะใจมันคิดไม่ใช่กายคิด กายนี้เป็นแค่สื่อที่ใจมันคิดออกมาเท่านั้นเอง เป็นสะพานที่ให้อำนาจมันได้คืนรนให้ได้ กระสับกระส่าย แต่ถ้าไม่มีใจคิดกายนี้มันจะทำอะไรได้ กายนี้มันเลยเหมือนกับท่อนไม้ แต่เพราะใจมันคิดนี้แหละ มันถึงออกมาตรงนี้ แล้วมันคิดแบบธรรมชาติด้วย คิดแบบอัตโนมัตติ คิดแบบรุนแรง

แต่ก่อนนั้นมันคิดนี้มันยังต้องผ่านความคิดแล้วถึงออกมาที่กายใช้ไหม แต่ที่เราเกาะ เราตัดตอนเข้ามา มันสั้นเข้ามา อย่างเมื่อก่อนนี้มันต้องใช้กระแสยาวออกไป มันถึงจะออกมาเป็นรูปธรรมได้ แต่ขณะนี้ไม่ต้อง ขณะนี้มันอยู่ในตัวมันเอง มันก็เป็นรูปธรรม

ในตัวของมันเองเลย เพราะ ๒ ขั้นตอนนั้นเราตัดออกไปแล้ว มันสั้นเข้ามา พอช่วงความ สืบต่อมันสั้น มันก็เร็วกว่าเก่า มันก็ไปใหญ่เลยสิ ไอ้เรากำลังจะชิตีนี้ ึงเลยละ “เอ..จะทำ อย่างไรๆ” ความรู้สึกมันเกิดขึ้นมันรู้สึกในอะไร ก็ดูเอานะ รู้สึกในอะไร คูสิ...มัน ละเอียดขนาดนี้เขียวหรือ ความรู้สึกตัวที่มันจะคิดออกไปนี้ จะละเอียดอย่างไรมันก็ทำ ให้เรารู้นะ จะยับยั้งกันยังงี้ ความรู้สึกอันนี้ ปัญญา มันจะเทียบนะ อ้อ...มันเคลื่อนไหว ออกมาด้วยความเร็วกับความเร็วมันทันกันนะ เทียบได้หมด จะเทียบกับอะไรละ จะ เทียบกับแสงนะ พอแสงออกไป แรงเสียดสีแรงต้านทานละ มันมีนะ ความคิดที่ออกมา มันเป็นอย่างนั้น แรงเสียดทานนะ เพราะมันไม่อยู่เฉยๆหรือ เพราะถ้ามันอยู่เฉยๆ มันก็ หยุด สถิติก็เข้าไปยับยั้งไว้ อ้อ.. ถ้ามันหยุด เวทนาของจิตก็ไม่เคลื่อนไป อารมณ์ก็ไม่เกิด ถ้ามันหยุดนะ แล้วถ้าไม่หยุดละ ไม่หยุดก็ดูเลยอยู่อย่างนั้น ถ้ามันหยุดนี้แสดงว่าวิปัสสนา นี้ทันแล้ว ทีนี้มันไม่หยุดสิ มันไม่ทัน มันไหลมา พิจารณาซ้ำพิจารณาซากนะ พอ พิจารณา มันหยุดนี้ก็นึกว่ามันหยุด ก็คิดว่า “อ้อ..อันนี้ละใช่” ไม่ใช่! มันยังไม่ใช่ หยุดนี้ มันหยุดเฉยๆ นี้ หยุดแบบที่ว่าเหมือนกับเราเอามาต่อจ่อกันไว้ มันพัก

สงครามมันพักใจใหม่ พักรบ อย่างอนใจนะ พักรบนี้บางคนก็อนใจ พิจารณา ซ้ำเข้าไปเลยพิจารณาซ้ำเข้าไปเลย เพราะพักรบแล้ว เดียวมันก็เกิดอีก เราไม่เห็นโทษ นี้หา เหมือนกับมีข้าศึกแล้ว ไล่ศึกมันมาเห็นใหม่ มันจะมาติดกับเรา นี้ละไล่ศึกของใจ ไล่ ศึกของอวิชา มันก็จะมากระชิบละ “อ้อ อันนี้ละ ใช่แล้ว หยุดก่อน พัก” เราก็นอนใจนะ เดียวพอมันแรงขึ้นมาจะ โอ้ย! ตายเลย

พอเราพักใจใหม่ สมาธิมันต้องคลายตัว มันเสื่อม พอมันเสื่อม อาการความคิดจะ รุนแรง เอาอีกแล้ว ก็ต้องมาต่อสู้อีก

การต่อสู้นี้ สู้กับความคิดในใจ ความเคยใจนั้นละ ต่อสู้ที่หัวใจนั้น คุณะ คุณความ เคลื่อนไป นี้พิจารณาเวทนานะ ต่อสู้ด้วยตะบะของธรรม ด้วยการพิจารณาอย่างนั้น อาการของใจที่มันยับอย่างนั้นดู...จะดูได้ยังงี้ ถ้าปัญญามันถึง ความเพียรมันถึง ใจมัน อยู่ในช่วงอย่างนั้นมันจะเป็นอัตโนมัติของตัวมันเอง ทำบ่อยเข้าๆ พิจารณาซ้ำพิจารณา ซาก มันจะทันกันบ่อยๆ ทันจนแรงมันพอ ึง ขาดเลยละ

ไอ้โฮ !! ขาดนะ ชั้น ๕ นี่ขาดออกจากใจ พลิกฟ้าคว่ำดินเลย โลกธาตุนี้หวั่นไหวเลยนะ โลกธาตุคือกายใจ ดิน น้ำ ลม ไฟ นี่มันจะสั่นไปหมดเลย เพราะอะไรถึงสั่นอย่างนั้น เพราะมันได้ตัดถึงกามแล้ว กามภพนี้ มันจะสั่นไปหมดเลย เหมือนกับระเบิดโลก ออกไปจากใจเลย ถ้าถึงจุดนี้แล้วมันถึงจะไม่มาเกิดในกามภพอีกไง นี่พรหมมันเป็นอย่างนี้เห็นไหม ชั้นเดียว มีชั้น ๑ เท่านั้น

ถ้าไม่มีผู้บอกผู้สอนมันก็ตายอยู่ที่นั่นอีกล่ะ ถึงมันจะละเอียดขนาดนั้นมันก็ต้องดูต่อไป หลงระเริงไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่มันจะคิด ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยตอกย้ำนะ จิตมันละเอียดขนาดนี้ใครมันจะไปรู้ มันก็ต้องเตลิดเปิดเปิงไปพักใหญ่ ยกเว้นแต่ผู้ที่มีวาสนาบารมี อยู่กับครูบาอาจารย์แล้วครูบาอาจารย์ได้ตอกได้ย้ำ

โลกว่างไปหมดเลย ว่างคู่กับไม่ว่าง ความเว้งว่างอะไรก็แล้วแต่ พอบอกว่า อวิชชา อวิชชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญูณัง พอไปถึงตัวอวิชชา ตัวนั้น ละตัวอวิชชา ตัวที่ว่าชั้น ๑ นั้นละ ตัวอวิชชาแท้ๆ เลย นี่ละตอจิตเลย จิตที่เป็นตอคร่อมตออยู่ แต่จะจับได้อย่างไร ถ้ามันไม่เห็นใจทักจะเอามาขึ้นศาลได้อย่างไร ตอของจิตนี้เห็นไม่ได้หรอก

เหมือนตอนเราคิดจะจุดเทียน เทียนเล่มเดียวนี้มันจะมองที่ตัวมันเองได้อย่างไร เทียนนี้มันจุดได้ไหม เทียนนี้ให้มันจุดได้สิ เทียนให้มันดับตัวมันเองได้หรือเปล่า มันดับไม่ได้เพราะมันเป็นเทียน แต่หัวใจมันทำได้ เพราะพระพุทธเจ้าทำมาก่อน พระพุทธเจ้ารู้ตรงนี้แล้วดับตรงนี้แล้วถึงได้บัญญัติตนว่าเป็นพระอรหันต์ไง ถ้าพระพุทธเจ้าไม่รู้ตรงนี้จะเอาอะไรมาบัญญัติตน นี่ละคือตัววิภูจักร วิภูจิตเลย นี่ละพ่อของนางตัณหา นางอรดี นางโลก นางโอรธ นางหลง นี่ละตัววิภูจักร ตัวอวิชชา

แล้วตัวอวิชชามันจะมาตัวมันเอง ทำอย่างไร มันจะยอมง่ายๆ หรือ ถึงไม่มีทางเห็นเลย เรือนยอด พระพุทธเจ้าขณะตรงนี้แล้วถึงได้เขี่ยมารใจว่า “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเราเอง บัดนี้เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เธอจะเกิดจากใจของเราอีกไม่ได้”

เห็นไหม แต่เราไม่ว่าอย่างนั้น เราว่า “ไอ้ ตรงนี้เว้งว่างเนาะ ตรงนี้ดี ตรงนี้ประเสริฐ” มันได้คิดได้เปรียบได้เทียบ มันถึงจะเอะใจ คนเราต้องเอะใจ ต้อง “อ้อ” ก่อน เอ๊ะ! เอ๊ะ! พอเอ๊ะก็จะทำได้

เหมือนกับเรานี้แหละ คนต้องรู้ว่าตัวเองผิดก่อน ต้องว่าตัวเองผิดนะ แต่เรานี้ว่าตัวเองผิดไม่ได้ ใครจะว่าเราผิดไม่ได้เลยต้องถูกตลอด พอถูกตลอดเลยไม่ได้แก้ไขอะไรเลย ต้องผิด ถึงถูกก็ว่าผิด นั่นถึงจะดี เพราะถูกหยาบๆ นี้แต่ผิดที่หัวใจ ผิดที่มานะทิฐฐิ กิเลสอยู่ที่นั่น ถ้าไม่ทำตรงนั้นก็ไม่ได้ชำระกิเลสเลย ไม่ได้ฝึกใจให้ชนะกิเลสเลย เป็นผู้แพ้มามาก ถึงจะทำถูกก็ว่าเป็นผู้แพ้ เพราะอะไร เพราะใจนั้นมันก็จะกระด้างขึ้นไปเรื่อยๆ

เห็นไหม เห็นวิธีการปฏิบัติใหม่ วิธีปฏิบัตินี้ ทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าเราทำแล้วเราย้อนกลับไปดูที่หัวใจเรา อันนั้นมันเป็นประโยชน์หมดเลย เพราะเราไม่ได้ทำที่สิ่งภายนอกนี้ เราจะทำที่ใจ เพราะฉะนั้นทุกอย่างเราต้องแค่นอนเข้าไปที่ใจหมดเลย แต่ไม่ใช่ เพราะนี่ใจเป็นคนคิดออกมา นี่ตัววิชาละ แล้วมันยิ่งเร็วใหญ่ นะ นี่ตอของมัน มันจะไหวอยู่ในใจนั่นละ เทียนเล่มเดียวนี้แหละ แสงสว่างที่จุดอยู่เล่มเดียวในใจ แล้วเทียนเล่มนั้นมันจะทำลายตัวมันเองด้วยอริยมรรคของพระพุทธเจ้านี้แหละ ด้วยอริยัตตมรรคนะ ด้วยอริยัตตมรรคนะ ฟังสิ

ด้วยโสดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อริยัตตมรรค เห็นไหม มรรค ๔ ผล ๔

มรรคนี้นะ กว่ามันจะวนเข้าไปตัด โสดาปัตติมรรคมันก็ทำให้เกิดโสดาปัตติผล พอใช้หมดแล้วมันก็ สมุจเฉทปหานไปชั้นหนึ่งเลย เงินบาทหนึ่งใช้หมดแล้วก็แล้วกันไปได้ซื้อ ได้แล้วมาแล้ว ก็ต้องไปหาเงินมาเป็นบาทที่ ๒ เป็นสกิทาคามิมรรค แล้วก็ใช้ไปอีก มันก็เกิดสกิทาคามีผล ก็หมดไปแล้ว เห็นไหม คำว่าหมดไปแล้ว ก็คือเหตุและผลมันหมดไปแล้ว แต่เกิดอันหนึ่งขึ้นมาอีก เกิดดวงใจที่เป็น สกิทาคามีผลไง ทีนี้สกิทาคามีผลมันต่ำกว่าอนาคามี นี่ก็ต้องเดินมรรคของอนาคามี เห็นไหม ก็เดินสมาธิปัญญาของเราขึ้นไปนี้แหละ มันเป็นเพียงแต่ว่าเป็นระดับ คำพูดนี้เป็นระดับเฉยๆ อารมณ์อันเดียวกันนั่นแหละ แต่ว่ามันขยับสูงขึ้น ไม่ใช่ว่าจะไปเอามาจากนู่นจากนี้ ไม่ใช่ชนะ! คำว่าไปหามาก็เปรียบเหมือนเงิน เงินนี้ไปหยิบมาเป็นแบงก์ซื้อของแล้วก็หมดไป อันนั้นมันหมดไปเลยใช่ไหม แบงก์มันไปแล้ว ก็ไปอยู่ในกระเป๋าของคนอื่น

แต่นี้หัวใจ นามธรรมมันเกิดที่ใจ ถึงมันดับแล้วมันก็รวมลงที่ใจนั่นล่ะ มันมีเชื้ออยู่ เชื้อความคิดใจ นามธรรมนี้ไม่มีวันหมด พุทธะนี้ไม่มีวันหมด จิตนี้ไม่มีวันหมด แต่ถ้ามันหมดหมายถึงว่ามันหมดอารมณ์ หมดความมูมานะใจ มันคลายออก เชื้อ! เวลามันรวมเข้า แต่มันก็เกิดขึ้นมาได้เหมือนพายุนั้นไหม พายุมันเกิดขึ้นมาจากไหน ลมพายุนั้นพัดขึ้นมาจากไหน ทำไมมันมาได้ อันนี้ก็เหมือนกัน พายุในหัวใจ มันก็พัดขึ้นไปได้ เกิดได้ดับได้ในหัวใจนั้น ไม่มีวันที่สิ้นสุด

ถึงว่า อรหัตตมรรคนี้ ตอจิตมันจะดับตัวมันเอง ถึงเกลียวอันนี้แล้วมันจะหมุนไปเอง ฉะนั้นถึงว่า อวิชชา ปัจจยา สังขารา ใจ รวมเป็นหนึ่งเดียว ปัจจยาการมันก็ไปเป็นหนึ่ง หนึ่งเดียว มันละเอียดคนละ ละเอียดจนแปลก แปลกจริงๆ ใครจะไปเห็นได้ พระพุทธเจ้าองค์เดียวที่ไปเห็นได้ ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้า ใครจะเห็น ไม่มีทาง ไม่มีทางจริงๆ นะ พระพุทธเจ้าถึงตรัสว่า ธรรมะนี้ลึกซึ้งมาก ลึกมากๆ ว่างจนจับต้องไม่ได้เลย แต่มันรวมอยู่ที่ใจนั่น แล้วไปหมายที่ใจ อยู่ในแผ่นดินนี้ แต่พระพุทธเจ้าทรงทำให้ตื่น ใจ ทำให้ตื่นหมายถึงว่าทำเป็นตำราใจ เป็นธรรมะวางไว้ ทำให้ตื่น แต่เพราะสงสารพวกเรา สงสารพวกสาวกนี้ สาวกสาวกะวิสัยนี้มันมีปัญญาน้อย ทรงพยายามทำตาข่ายไว้ให้กรองได้ใจ เหมือนตะแกรงเหมือนกระชอนที่เขาใช้ทอดมัน เอาไว้ช้อนสาวกสาวกะแล้วเราจะเป็นอย่างไร เราตั้งใจจะเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า

นั่นล่ะ อวิชชา ปัจจยา สังขารา หมุนเข้าไป พื้บ! ขาดเลย นั่นเป้าหมายของพระพุทธศาสนา อรหัตตมรรค อรหัตตผล แล้วจึงเป็นนิพพานหนึ่ง ก็เหมือนกับโศดาบันกับสภิกทาลามินันต์ อรหัตตมรรค อรหัตตผล แต่เป็นนิพพาน ทำไมไม่เป็นที่อรหัตตผลล่ะ เพราะอันนี้มันเป็นสัมปยุต วิปยุต เป็นสงครามการต่อสู้ แต่เกิดเป็นตัวสัญญา นั่นตัวสัญญาอีกอันต่างหากล่ะ อันนั้นสงบศึกแล้วเป็นปัญญาเป็นความสำเร็จ นั่นเป็นนิพพาน

ไม่ใช่กองทัพนั้นเป็นนิพพานนี่นา กองทัพนั้นมันเป็นการต่อสู้ ๒ กองทัพต่อสู้กัน แพ้ชนะใจ ถ้ายอมแพ้ก็ต้องทำสัญญายอมแพ้ซะใหม่ ตัวสัญญาตัวนั้นแหละคือความสำเร็จ สัญญานั้นเป็นสัญญาแบบเปรียบเทียบนะ สัญญานั้นมันเป็นกระดาษ จะฉีกทิ้งก็ได้ แต่หัวใจที่มันสำเร็จ มันก็เกือบเป็นแบบนั้นแต่ไม่มีใครจะฉีกทิ้งได้ มันยอดเอกเอกของพระพุทธศาสนา นั่นนิพพานหนึ่ง ไม่เป็นการระหว่าง ๒ กองทัพต่อสู้กันอีกแล้ว

แต่เดิมต้องเป็น ๒ กองทัพต่อสู้กันมาตั้งแต่เริ่มต้นมาตลอด กองทัพกิเลสกับ กองทัพธรรม แล้วเมื่อกองทัพธรรมเป็นผู้ชนะแล้วเห็นใหม่ ยังเป็นอีกหนึ่งต่างหาก

สัพเพ รัมมา ถึงเป็นอนัตตาใจ ธรรมทั้งหลายที่พระพุทธเจ้าว่าไว้นี้เป็นอนัตตา ทั้งหมด ไม่ให้ยึด ถ้ายึดธรรมแล้วมัน ไปไม่รอด เหมือนกับคนขี่แพมาแล้วจะขึ้นจากน้ำ ถ้าไม่ยอมลงจากแพจะแบกแพขึ้นไปบนบกได้อย่างไร ขับรถมานั่งรถมาแล้วไม่ยอมลง จากรถ อยู่ในรถ เราว่ารถเป็นเรา บ้าหรือ

นี่ก็แบกธรรมมาสิ “ฉันเป็นชาวธรรมนะ ฉันเป็นชาวพุทธ ฉันเป็นนักปฏิบัตินะ” แต่หัวใจฉันไม่มีอะไรเลยนะ เห็นใหม่ สัพเพ รัมมา ถึงอนัตตาใจ

เราไม่แบกธรรมอันนั้น แต่เราประพาศธรรม ให้ธรรมมันมีในหัวใจ ผู้ที่แบก ธรรมมาก็แบบชาวโลกนั่นแหละ เห็นใหม่ ไปจำศีลก็ไปอดกันที่วัด “ฉันนี่ ผู้มีศีล ๘” คุยไม้กันนะ แบกธรรมมานะแต่ไม่มีธรรมในหัวใจ แบกธรรมมาแต่ไม่ได้ทำธรรมให้เกิด ในหัวใจใจ ถ้าธรรมเกิดในใจแล้วไม่ต้องแบก ทิ้งมันไปเลย

แต่ดีในนะ ดีแท้ๆ เป้าหมายของเราชาวพุทธเป็นอย่างนั้น ถึงบอกว่าเวลาภาวนา มันยาก มันยากอย่างนั้น อยากจะภาวนานะ อันนี้เป็นมรรคเป็นความดี พระพุทธเจ้า สอนว่าเป็นความดี แต่เอามาพูดเพราะอะไร เพราะความอยากเฉยๆ มันจะเป็นโทษกับเรา เวลาปฏิบัติ เพราะมันจะเป็นสมุทัยตัวที่ ๒

ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์นี้พระพุทธเจ้าไม่ได้ให้ละ ถ้าละทุกข์เลยนี้มันจะพ้นเพื่อน เลย มันจะทำไม่ได้ เพราะทุกข์อันนี้มันเป็นผลของวิบากกรรม เป็นมนุษย์นี้มีทุกข์ใหม่... มี พระพุทธเจ้าบอกให้กำหนด ให้จับตัวนี้เป็น โภทย์ แล้วไปละ ใจตัวความอยาก ที่อยาก ให้ทุกข์หายไ้ สมุทัย เช่นเราทุกข์อยู่นี้ “โอ้โฮ! ทุกข์มากเลย อยากจะให้พ้นทุกข์ โอ๊ย! ทุกข์มากนะ” มันจะเป็นไปได้ไง แต่ถ้ากลับกัน เรานี้ทุกข์มากเลย แต่อยากปฏิบัติให้พ้น อย่างที่บอกว่า อยากปฏิบัติ เห็นใหม่

ใจตัวอยากนั้นมันเป็นสมุทัย ถ้าตัวสมุทัยมันขาด มันขาดตรงนั้น ตัวทุกข์คือตัว เรานี้ ตัวเราจะทำลายตัวเราเองไม่ได้เรา ต้องทำลายตัวที่อยากให้เป็นทุกข์ ฟังสิ ตัวที่ อยากให้เป็นทุกข์นั้นตัวหนึ่งกับตัวที่อยากให้พ้นทุกข์นั้นก็อีกตัวหนึ่ง แต่อยากตัวหนึ่ง

เป็นมรรค ส่วนอยากอีกตัวหนึ่งเป็นกิเลส อยากให้ทุกข์มันดับไปเลย หรือโดยไม่อยากทำ มันจะเป็นไปได้อย่างไร มีทุกข์ก็ไม่อยากให้มีทุกข์ มีทุกข์มันเป็นวิบากกรรม เป็นเพราะเราเป็นพระแล้ว เราเป็นคนแล้ว เราจึงมีทุกข์ แต่ถ้าเรากำหนดนะ เกิดเป็นทุกข์นี่ เป็นทุกข์ แล้วทำไมถึงเป็นทุกข์ล่ะ แล้วเราไม่อยากเป็นอย่างนี้เลยอยากจะเป็นอย่างนั้น เห็นไหมไม่ไม่อยากเป็นอย่างนี้เลย หมายถึงว่าไม่อยากเป็นสภาพแบบเดิมเลย อยากจะเป็นสภาพอื่น

“ไม่อยาก” อันนั้นก็ปรมัตถ์ “อยาก” ก็ปรมัตถ์ อยากไม่เป็นตามความเป็นจริง พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า ให้อยากให้มีการเดินอริยมรรค ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ พละก็เกิดนิโรธ เห็นไหมนิโรธคือความดับทุกข์ แล้วก็มีมรรค มรรคตัวที่จะมาเดินเพื่อตัดสมุทัยตัวนี้

พระพุทธเจ้าสอนนะ แล้วเป็น “แก่น” ของศาสนาด้วย อริยสัจนี้ อย่างอื่นมันเป็นตัวเสริม เพราะตัวอริยสัจนี้คือตัวเกิดดับที่ใจเลย ทุกข์ก็ทุกข์ที่ใจ ใจเป็นสมุฏฐานของทุกอย่าง ส่วนกายนี้มันยังเป็นแบบว่าครึ่งหนึ่ง จะว่าไม่มีเลยก็ได้ แต่กายแท้ๆ ไม่สามารถทำความดีให้เกิดแก่ใจได้สักเท่าไร ถ้ากายมันจะทำความดีให้นะ คนที่เขาไม่เคยปฏิบัติเขาละเมอเพื่อพอกอยู่ในโลกนี้ เขาก็มีกายเหมือนเรา เขาต้องมีความดีบ้างใช้ไหม ถ้าเขาทำความดี นั่นใจมันอยากทำ เขาก็ได้ความดีบ้าง แต่ถ้ามันทำความชั่วก็เต็มทีเลยนะ

แต่เรานี้สิหัวใจมันเกิดขึ้นมา ความดีความชั่วมาลงที่ใจหมด กายตายแล้วก็ทิ้งไว้ที่นี่ จะผู้ดีมีจนขนาดไหน เวลาตายแล้วกายก็มีค่าเท่ากันต้องเผาใช้ไหม แต่หัวใจมันไปต่างกัน นั่นเป้าหมายของเรา เราถึงจะทำอย่างนั้น เราก็มีพร้อม เรามีกาย มีหัวใจ แล้วก็มีวาสนา ต้องบอกว่ามีวาสนามากๆ ด้วย เพราะได้ลงมือปฏิบัติ ปฏิบัติบูชาตามที่พระพุทธเจ้าสอน

ในพระพุทธศาสนานี้ อามิสบูชา บูชาด้วยอามิส ด้วยข้าวของเงินทอง นั่นก็เป็นบุญอย่างหนึ่ง บุญหยาบๆ แต่ปฏิบัติบูชาไม่ต้องเหน้อยยากในการไปหาวัตถุข้างนอกมาเพื่อเป็นอามิสบูชา อามิสบูชานั้นต้องเหน้อยยากไปหาถวายพระ การทำบุญทำทาน จึงจะได้ผลใช้ไหม แต่อันนี้แค่ทำกายให้สงบเท่านั้นเอง แล้วให้ผลต่างกันด้วยนะ ให้ผล

มากกว่าอามิสบูชามหาศาลเลย ให้ผลมากกว่าถึง หลุดพ้น ถึงอริยมรรคνού๋ ถึง
 อรหัตตมรรค ทำไมจะไม่ให้ผลมากล่ะ เพราะเกิดจากภวานานี้ เกิดจากการนั่งนี้

เราถึงบอกว่าการภวานานี้มันให้ผลมากไป ถึงว่ามีวาสนา เหมือนสมบัติที่อยู่ใน
 ร้าน เหมือนข้าวของอยู่ในห้างสรรพสินค้า แล้วเราเดินเข้าไปหยิบเอาของที่แพงที่สุดใน
 ห้างสรรพสินค้า นั่นคือ โอกาสนะ แต่คนทั่วไปมันก็เข้าไปซื้อรูปดอกเอ๋ย ไม้บรรทัด
 เอ๋ย ดินสอเอ๋ย กับเราเข้าไปเอาเพชรนิลจินดาในห้างสรรพสินค้าในห้างนั้น ใครจะเป็น
 คนที่มีบุญวาสนากว่ากัน ลองคิดสิ เขาเข้าไปเขาก็ไปซื้อหนังการ์ตูน ไปซื้อรูปดอก
 ของเด็กเล่นทั้งนั้นเลย แล้วเราเข้าไปนี้ ของเด็กเล่นนี้เรามองข้ามเลยแล้วเข้าไปหยิบ “ใน
 ห้างนี้มีอะไรขายอันดับหนึ่ง ในพระศาสนาของเรา อะไรอันดับหนึ่ง พระพุทธเจ้าสอน
 อะไรอันดับหนึ่ง” แล้วเราหยิบตรงนั้น มีวาสนาใหม่ ถึงจะหยิบไม่ติดมือ แต่ก็หยิบ จริง
 ใหม่ หยิบนี้คือโอกาส โอกาสนี้คือวาสนาแล้วจะว่าไม่มีวาสนาได้อย่างไร เราว่าเราเป็น
 คนต่ำต้อย คนทุกข์ คนเข็ญใจ อันนั้นมันเรื่องภายนอก แต่เป้าหมายของเรา คือหยิบยอด
 เลย

* * * * *